

- ชักชวนองค์กร/เครือข่ายต่าง ๆ สู่ชุมชน
- สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน
- เป็นหลักในการพัฒนา/จัดทำเวทีประชาคม

ผลการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มข้าราชการ สรุปความหมายตามใบงาน
ได้ ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
การพัฒนาแบบองค์รวม

- (1) ประชาชนในหมู่บ้านหลายอาชีพมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น
- (2) หน่วยงานทั้งภาครัฐ/เอกชน ร่วมกันปฏิบัติ
- (3) การมีส่วนร่วม/ชุมชนมีความคิดริเริ่ม/ชุมชนมีเอกภาพในความคิด
- (4) ประชาชน + หลาย ๆ องค์กรมาคิดและทำงานร่วมกันพร้อมไป

ทุก ๆ ด้าน

- (5) โดยไม่แยกกิจกรรม
- (6) กิจกรรมที่ทำร่วมกันของทุก ๆ ฝ่ายของแต่ละองค์กร
- (7) แนวคิดการทำงานร่วมกัน/การบูรณาการกิจกรรม/โครงการไปพร้อมกัน

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- (1) ขบวนการเรียนรู้/คิด/ตัดสินใจปฏิบัติ
- (2) ประชาชนมีส่วนร่วมในปัญหาความต้องการของชุมชนเป็นตัวตั้ง
- (3) องค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านนั้นคิด/ทำกิจกรรมใด ๆ แล้ว ประชาชนต้องมีส่วนร่วมเรียนรู้และทำกิจกรรมนั้นๆ
- (4) การเรียนรู้ที่ทุกคนร่วมกันคิด/ตัดสินใจ/ร่วมปฏิบัติ/ร่วมรับผิดชอบ

เวทีประชาคม

- (1) ขบวนการเรียนรู้ของประชาชน ร่วมคิด/ทำ/ตัดสินใจ เพื่อประโยชน์ของชุมชน
- (2) สังคมที่มีกลุ่มหลายกลุ่มของประชาชนออกมาร่วมกันคิด/ร่วมกันทำ เพื่อประโยชน์ของชุมชน
- (3) การพบปะปรึกษาหารือกัน ร่วมคิดร่วมทำโดยพร้อมเพรียงกันเพื่อนำกิจกรรมที่ได้ไปปฏิบัติ

ยึดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

- (1) ขึ้นอยู่กับข้อสรุปหรือการตัดสินใจของชุมชนนั้น ๆ

พหุภาคี

(1) การนำกลุ่มและองค์กรหลาย ๆ ฝ่าย (รัฐ+เอกชน+ประชาชน) ร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

2. บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล
  - วางแผนปฏิบัติงานในพื้นที่
  - เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
  - สนับสนุนการทำเวทีประชาคม
  - สนับสนุนความรู้ เทคนิค วิธีการ และข้อมูล
  - สร้างกลุ่มแกนระดับหมู่บ้านให้มีเครือข่าย
  - ติดตาม/ประเมินผล/วิเคราะห์ปัญหา
  - ประชาสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 5

กระบวนการ / เทคนิค / วิธีการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบกระบวนการเทคนิค วิธีการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจให้เกิดประสิทธิภาพ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการประชาคมตำบล

วิทยากร อาจารย์น้อย สายคราม กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

จัดดำเนินการกิจกรรม

1. บรรยาย
2. แจกเอกสาร

ผลการทำกิจกรรม

จากการซักถาม สังเกต การแสดงความคิดเห็น และการร่วมฝึกปฏิบัติ พบว่าผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้เกี่ยวกับ กระบวนการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมที่ 6**ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม****วัตถุประสงค์**

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหา ปัญหา และความต้องการของตำบล
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการจัดเวทีประกอบ

วิทยากร อาจารย์น้อย ฉายคราม จ.ส.อ.สุนิศา ชุมพงษ์ และคณะนักวิชาการศึกษา
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

เวลาที่ใช้ 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมเป็น 3 กลุ่มแบบอิสระ และแต่ละกลุ่มจับประเด็นของปัญหา กลุ่มละ 2 ประเด็น ตามใบงานที่ 2
2. จัดทำเวทีประชาคมกลุ่มของตนเอง
3. สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต
4. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่
5. ร่วมกันแสดงความคิดเห็น บทสรุป

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 1 และ 2 สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขได้ตามหัวข้อได้ดังนี้

ก. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

- (1) รายได้และราคาผลผลิตตกต่ำ
- (2) ต้นทุนการผลิตสูง/ปุ๋ย-น้ำมัน ราคาแพง

- (3) ว่างงาน/อาชีพไม่มั่นคง
- (4) ขาดน้ำเพื่อการเกษตร
- (5) พ่อค้าคนกลางเอาเปรียบ

จากปัญหาเหล่านี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ **รายได้และผลผลิต
ราคาตกต่ำ** มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

สาเหตุ

- (1) ไม่มีการประกันราคาผลผลิต
- (2) คุณภาพผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาด
- (3) ผลผลิตล้นตลาด
- (4) พ่อค้ากดราคา
- (5) ค่าแรงต่ำ

แนวทางแก้ไข

- (1) ควรให้รัฐประกันราคาผลผลิต (ทำให้)
- (2) สร้างลานตาก/ยังอ่างเก็บ/เปลี่ยนพันธุ์พืชใหม่ (ทำร่วม)
- (3) วางแผนการผลิต/กำหนดพื้นที่เพาะปลูก/ลดต้นทุนการผลิต (ทำเอง)
- (4) จัดตั้งกลุ่มอาชีพเกษตรกร/สหกรณ์ (ทำร่วม)
- (5) แปรรูปผลผลิต (ทำร่วม)
- (6) ปรับค่าแรง (ทำให้)
- (7) หาแหล่งขายอื่น (ทำร่วม)
- (8) ปลูกพืชอื่นทดแทน (ทำเอง)

ข. ด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรมประเพณี

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

- (1) การแพร่ระบาดของยาเสพติด
- (2) ประชาชนขาดจิตสำนึกการมีส่วนร่วม
- (3) คนอพยพไปหางานทำนอกท้องถิ่น
- (4) ชีวิต/ทรัพย์สิน ไม่ปลอดภัย
- (5) นโยบายการศึกษาไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น
- (6) ไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม
- (7) เด็กไม่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น

จากปัญหาเหล่านี้ ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ การแพร่ระบาดของ
ยาเสพติด มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

สาเหตุ

- (1) ครอบครัวขาดความอบอุ่น
- (2) ขาดความสนใจในการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่อย่างจริงจัง
- (3) ตกงาน ไม่มีงานทำ
- (4) ขาดความรู้/ความเข้าใจ/อยากทดลอง/สิ่งแวดล้อม
- (5) รายได้ดีจากการขาย

แนวทางแก้ไข

- (ทำให้)
- (1) ส่งเสริมให้ความรู้และความเข้าใจแก่ผู้นำ ครอบครัว และเยาวชน
  - (2) ส่งเสริมการออกกำลังกาย/กีฬา (ทำเอง)
  - (3) ส่งเสริมอาชีพทรง ๆ อาชีพเสริม (ทำให้)
  - (4) ควรแก้ไขกฎหมาย เพิ่มโทษผู้ค้าและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือประหาร

ชีวิต (ทำให้)

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 3 สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทาง
แก้ไขได้ตรงหมวดข้อได้ดังนี้

ก. ด้านการเมืองการปกครอง

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

- (1) นักการเมืองขาดอุดมการณ์
- (2) การซื้อเสียงขายสิทธิ์
- (3) ประชาชนอยู่ภายใต้อิทธิพลผู้นำท้องถิ่น
- (4) ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการเลือกตั้งระบบใหม่

จากปัญหาเหล่านี้ ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ นักการเมืองขาด
อุดมการณ์ มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ดังนี้

สาเหตุ

- (1) ยึดผลประโยชน์
- (2) อคติพลของพวกท้องถิ่น
- (3) ระบบอุปถัมภ์
- (4) ความยากจน
- (5) ขาดอุดมการณ์
- (6) บุญคุณต้องทดแทน

แนวทางแก้ไข

- (1) สร้างจิตสำนึก/สร้างเวทีประชาธิปไตย (ทำเอง)
- (2) ใช้มาตรการทางกฎหมายโดย กกต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ทำให้)
- (3) ต้องเลือกคนเสียสละต่อสู้เพื่อมวลชน (ทำเอง)
- (4) ให้ความรู้/อบรม/เผยแพร่/รณรงค์ประชาธิปไตย (ทำให้)

ข. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้**

- (1) ชยะ
- (2) การจราจรติดขัด
- (3) น้ำท่วมขัง น้ำเสีย
- (4) เสียงรบกวน
- (5) ดินเสื่อมคุณภาพ
- (6) มลพิษ
- (7) มลพิษเป็นพิษ

ปัญหา ลำดับนี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ชยะ มาสรุปหาสาเหตุ

และแนวทางแก้ไข ดังนี้

สาเหตุ

- (1) คนชาควินัย
- (2) ขาดสถานที่/การจัดเก็บ
- (3) รถขยะน้อย
- (4) ผู้นำขาดความสนใจ

แนวทางแก้ไข

- (1) ให้ความรู้/สร้างจิตสำนึก (ทำร่วม)
- (2) การจัดการบริหารที่ดี (ทำร่วม)
- (3) อดทนให้มีการคัดแยกขยะ (ทำเอง)
- (4) เพิ่มงบในการจัดเก็บขยะ/รถเก็บ (ทำร่วม)

กิจกรรมที่ 7

การมอบหมายภารกิจให้กลุ่มแกนจัดทำเวทีประชาคมในพื้นที่ 1 หมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมในวันต่อไป
2. เพื่อจัดบุคลากรและมอบหมายหน้าที่
3. เพื่อซักซ้อมและเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติจริง
4. เพื่อให้เกิดการสนทนาซักถามในส่วนที่ไม่เข้าใจ

วิทยากร จ.ส.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์ เจ้าหน้าที่กองพัฒนาชุมชน 5 และคณะนักวิชาการศึกษา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้
  - กลุ่มดำเนินการ 2 กลุ่ม แยกเป็น กลุ่มแกนหลัก 1 กลุ่ม และกลุ่มผู้มีแวว 1 กลุ่ม
  - กลุ่มผู้สังเกตการณ์ 2 กลุ่ม
2. แจกใบงานที่ 3 ให้กลุ่มสังเกตการณ์
3. แยกย้ายตามกลุ่มเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันภายในกลุ่ม
4. ทบทวนกระบวนการ เทคนิควิธีการจัดเวทีประชาคมและภารกิจในตอนเช้า

วันรุ่งขึ้น

ผลการทำกิจกรรม

มีการแบ่งกลุ่มมอบหมายงานกันดังนี้

1. กลุ่มดำเนินการ

- กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วย ต.ท่าทอง และ ต.บ้านคลอง
- กลุ่มผู้มีแวว ประกอบด้วย ต.วัดพริก และ ต.พลายชุมพล

2. กลุ่มผู้สังเกตการณ์

- กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วย ต.หัวรอ ต.จอมทอง และ ต.ไผ่ชอดอน

- กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มผู้มีแวว ประกอบด้วย ต.จันทาม และ ต.อรัญญิก จากการสังเกตและการซักถามผู้เข้าร่วมประชุมมีความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการจัดเวทีประชาคม และพร้อมที่จะดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วันที่ 6 กรกฎาคม 2543 (วันที่สองของการประชุม)

กิจกรรมที่ 8

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม ๗ หมู่บ้าน สถานที่ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม คือ บ้านท่าทอง ต.ท่าทอง อ.เมือง จ.พิษณุโลก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหา ปัญหาและความต้องการของชุมชน
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร จ.ต.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์ เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 5 และคณะนักวิชาการศึกษา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มชาวบ้านออกเป็น 2 กลุ่ม
2. ให้กลุ่มผู้ดำเนินการ 2 กลุ่ม ที่แบ่งไว้คือกลุ่มแกนหลักและกลุ่มผู้มีแนวดำเนิน
3. จัดเวทีประชาคมกลุ่มชาวบ้านกลุ่มต่อกลุ่ม
4. วิทยากรและคณะร่วมสังเกตการณ์และเสริมความรู้ในบางเรื่อง

ผลการจัดกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้านที่ดำเนินการโดยกลุ่มแกน (ต.ท่าทอง และ ต.บ้านคลอง) สรุปปัญหา สาเหตุ และ แนวทางแก้ไขได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มแกน)

- (1) ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
- (2) การบริการของรัฐยังไม่ดีพอ/การบริการสาธารณะไม่มี
- (3) ไฟฟ้า/โทรศัพท์ มีไม่เพียงพอ
- (4) ถนนแคบ การคมนาคมไม่สะดวก
- (5) ชยะมาก/ไม่มีถังเก็บชยะ
- (6) การรวมกลุ่ม/การร่วมมือพัฒนาไม่
- (7) สนามกีฬาและอุปกรณ์การเรียนการสอนของ am. ไม่มี
- (8) การว่างงานมีรายได้น้อย
- (9) น้ำท่วมขัง
- (10) ตลิ่งพัง

จากปัญหาทั้งหมดที่ได้นี้ ได้นำมาจัดเวทีประชาคม ในรูปของปัญหา สาเหตุ และ แนวทางแก้ไข ซึ่งได้ยกประเด็นของ ปัญหา ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ, การบริการของรัฐยังไม่ดีพอ/การบริการสาธารณะไม่มี และ ไฟฟ้า/โทรศัพท์มีไม่เพียงพอ มาเป็น ประเด็นในการทำเวทีประชาคม สรุปได้ดังนี้

สาเหตุ

- (1) ผลผลิตมาก/คุณภาพต่ำ/โรคระบาดในนา
- (2) พ่อค้าคนกลางกดราคา
- (3) รัฐไม่ประกันราคาข้าว
- (4) เจ้าหน้าที่บริการไม่ดี
- (5) ถนน-ทาง มีดและไม้สะดวกในการสัญจรยามค้าคืน
- (6) การติดต่อสื่อสารลำบาก

แนวทางแก้ไข

- (1) หาอาชีพเสริม (ทำร่วม)
- (2) สร้างลานตาก/โรงอบข้าวในหมู่บ้าน (ทำร่วม)
- (3) ให้รัฐประกันราคาสินค้าทางการเกษตร (ทำให้)
- (4) ให้เจ้าหน้าที่ปรับปรุงตนเอง/รายงานให้หัวหน้าหน่วยงานมาตรวจสอบ (ทำ
เอง และทำให้)
- (6) ขยายเขตไฟฟ้า/ติดไฟตามทาง (ทำร่วม)
- (7) ติดตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะในหมู่บ้าน (ทำร่วม)

ผลการจัดกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้านที่ดำเนินงานโดยกลุ่มผู้มีแนว
(ค.วัคพริก และ ค.พลาขุมพล) สรุปปัญหา สาเหตุ และ แนวทางแก้ไขได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มผู้มีแนว)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหาไม่มีรถเก็บขยะในหมู่บ้าน	- ไม่มีถังเก็บขยะ - ไม่มีรถเก็บขยะ	- จัดให้มีถังเก็บขยะ (ทำเอง)
2. ตู้โทรศัพท์สาธารณะไม่มี/ขาดการติดต่อสื่อสาร	- ไม่มีตู้/เครื่อง - ด้านการบริการบกพร่อง	- จัดหารถเก็บขยะ (ทำให้) - ขอจัดตั้งให้มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ (ทำให้)
3. การให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่ดี	- ผ่านพ่อค้าคนกลาง - เมล็ดพันธุ์เดิมไม่มีคุณภาพ	- ให้มีการปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานการให้บริการ (ทำเอง)
4. ราคาพืชผลทางการ <i>maw</i> ตกต่ำ/รายได้น้อย/ต้นทุนการผลิตสูง	- ไฟฟ้ารายทางมีไม่เพียงพอ	- มาตรการรองรับ/กลุ่ม - หนาค้าคนกลาง (ทำร่วม)
5. การไฟฟ้าในหมู่บ้านไม่สะดวก	- ถนนคอนกรีตสูง ไม่มีไหล่ทาง	- เปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าวใหม่ (ทำร่วม)
6. การคมนาคมไม่สะดวก ถนนเป็นหลุม/บ่อ	- ขลประทานไม่ปล่อยน้ำ - ฝนไม่ตก	- ขยายเขตไฟฟ้า (ทำให้) - ขอเพิ่มเติมไหล่ทาง (ทำให้)
7. ขาดน้ำทางการเกษตร	- ในตลาดไม่มีที่จอดรถให้เป็นระเบียบ	

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
8. ปัญหาการจราจร 9. การกู้เงินทางการศึกษา	- ไม่มีสัญญาณเตือนการจราจรถนนริมน้ำ	- ขอลูกวิ่งดมไหล่ทาง (ทำให้) - ขลประทานเปิดน้ำให้มากขึ้น (ทำให้) - หาแหล่งกักเก็บน้ำ (ทำเอง) - ขุดบ่อบาดาล (ทำเอง) - จอดรถในที่จัดให้ไว้ (ทำเอง) มีป้ายจราจรบอกไว้ "ห้ามจอด" (ทำเอง) ติดสัญญาณการจราจร (ทำเอง)

กิจกรรมที่ 9

สรุปผลการสังเกตการณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของการจัดทำเวทีประชาคม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ข้อเสนอแนะ เพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน

วิทยากร จ.ส.อ.สุนิรมิต ชุ่มพงษ์ เจ้าหน้าที่งานพัฒนาชุมชน 5 และกลุ่มแกนสังเกตการณ์

เวลาที่ใช้ เวลา 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. กลุ่มสังเกตการณ์เข้าสังเกตการณ์ตามใบงานที่ 3 ตามกลุ่มที่แบ่งไว้ โดย
  - กลุ่มแกนหลัก สังเกตการณ์โดย ต.ห้วยจรด ต.จอมทอง และ ต.ไม้ซอบอน
  - กลุ่มผู้มีแวว สังเกตการณ์โดย ต.จี่วังาม และ ต.อรัญญิก

2. สรุปผลการสังเกตการณ์ลงกระดาศฟิฟซาร์ฟ
3. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่

ผลการทำกิจกรรม

กลุ่มสังเกตการณ์ทั้ง 2 กลุ่ม สรุปการสังเกตการณ์ตรงกันดังนี้

หัวข้อ	ข้อดี	ข้อเสีย
1.1 ชั้นเตรียมการ	- มีการมอบหมายงานดี - สื่อ อุปกรณ์มีความพร้อมดี	- ไม่สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
1.2 สถานที่	- เวลาเหมาะสมดี	- สถานที่อยู่ใกล้ถนน มีเสียงรบกวนขาดสมาธิ
1.3 ขั้นตอนการจัดเวที	-	- ใช้เทคนิคให้มากกว่านี้
1.4 การสร้างบรรยากาศ	-	- ควรใช้เวลาในการสร้างความคุ้นเคยให้มากกว่านี้
1.5 เนื้อหาสาระ	-	- ควรให้ความรู้และแนวคิดมากกว่านี้
1.6 ผู้ร่วมเวทีประชาคม	-	- ใช้คำถามกระตุ้นเทคนิคในการถามมากขึ้นและผู้ร่วมดำเนินการต้องช่วยกระตุ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

กลุ่มสังเกตการณ์

1. ผู้ดำเนินการต้องสร้างความเป็นกันเอง/พูดชัดเจนและสามารถสรุปประเด็นได้
2. ต้องกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นมากกว่านี้โดยใช้เทคนิคเข้าช่วย
3. ผู้สังเกตการณ์น่าจะเข้าร่วมสร้างบรรยากาศ ร่วมเป็นผู้กระตุ้น
4. น่าจะพูดคุยให้ความรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดเวทีประชาคม

กิจกรรมที่ 10

สรุปผลการฝึกปฏิบัติและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดี - ข้อบกพร่องของการจัดทำประชาคม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและเสนอแนะ เพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทัศนคติร่วมกัน
3. เพื่อเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาด

วิทยากร จ.ส.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์ และ ผศ.ดร.ไพศาล ธีวรงค์ชัย

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

วิทยากรและคณะ สรุปถึงผลการฝึกปฏิบัติที่ผ่านมา 2 วัน ว่าส่วนใหญ่ยุติแล้วและควรเพิ่มเนื้อหาส่วนไหน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

ผลของการทำกิจกรรม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ผู้ดำเนินการ/ผู้ช่วยดำเนินการ ควรให้คำแนะนำและให้ฟังปัญหาให้จบประเด็น เป็นข้อ ๆ ไป
2. การสร้างบรรยากาศยังมีน้อยไป
3. ผู้สังเกตการณ์ไม่ค่อยให้ความสนใจในการฟังการประชุม

ข้อเสนอแนะ

โดย ผศ. ดร.ไพศาล ธีวรงค์ชัย รองอธิการบดี สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

การสร้างรากฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน การทำงานให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องสร้างจิตวิญญาณในการทำงาน โดยใช้เทคนิคในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้น ด้วยการทำให้ชาวบ้านกล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่เขามองเห็นสภาพปัญหาของหมู่บ้านโดยแท้จริง เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เวทีประชาคมเป็นพื้นฐานของประชาธิปไตย การทำงานจะต้องร่วมกันหลายฝ่าย โดยจะเรียกว่าเป็นภาคีพัฒนาด้วยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผลในการทำงานต่าง ๆ อย่างแท้จริง

การประเมินผล
การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนนำระดับตำบล
วันที่ 5 - 6 กรกฎาคม 2543
ณ อาคารเวียงแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 22 คน สรุปได้ดังนี้คือ

1. เพศ เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 59.1 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 40.9
2. อายุ ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.6 อายุระหว่าง 36 - 40 คิดเป็นร้อยละ 27.3
3. วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 50.0 มัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 22.7
4. ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแกนนำตำบล / หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 36.4
 อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 22.7

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม สรุปได้ดังนี้คือ

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)
1. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับ การเสริมสร้างพลังเข้มแข็งชุมชนเพียงใด		40.9	54.5	4.6
2. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับ การทำเวทีประชาคมเพียงใด	4.5	59.1	31.8	4.6
3. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับ การวางแผนการตัดสินใจแบบให้ประชาชน มีส่วนร่วมเพียงใด	4.5	54.5	41.0	-
4. หลังเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้ในเรื่องชุมชน เข้มแข็งการทำเวทีประชาคม การวางแผน การตัดสินใจแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น เพียงใด	36.4	63.6	-	-

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)
5. หลักสูตรที่จัดอบรมครั้งนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากนักน้อยเพียงใด	31.8	68.2	-	-
6. เนื้อหาและกระบวนการที่จัดอบรมสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์กับชุมชนของท่านได้มากนักน้อยเพียงใด	36.4	59.1	4.5	-
7. วิทยากรผู้ให้ความรู้เหมาะสมเพียงใด	18.2	77.3	4.5	-
8. ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมเพียงใด	18.2	68.2	13.6	-
9. สถานที่จัดอบรมเหมาะสมเพียงใด	13.6	63.6	22.8	-
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้มีมากนักน้อยเพียงใด	54.5	45.5	-	-

ภาพรวมสรุปได้ว่า

1. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขภาพเข้มแข็งของชุมชนระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.5
2. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการทำงานเวทีประชาคมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.1
3. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการตัดสินใจแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมระดับมาก ร้อยละ 54.5
4. หลังเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.6
5. หลักสูตรที่จัดอบรมครั้งนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 68.2
6. เนื้อหาและกระบวนการที่จัดอบรมสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์กับชุมชนระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.1
7. วิทยากรผู้ให้ความรู้เหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.3
8. ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 68.2
9. สถานที่จัดอบรมเหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.6
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.5

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าภายในแต่ละตำบลควรทำเวทีประชาคมเกี่ยวกับเรื่อง
  - เศรษฐกิจ สังคม
  - สิ่งแวดล้อม
  - การประกอบอาชีพ ปัญหาและความต้องการของประชาชน การทำเกษตรทฤษฎีใหม่
2. เดือนที่สามารถจะทำเวทีประชาคมได้ คือ เดือนกรกฎาคม – เดือนสิงหาคม
3. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าประชาชนในตำบลจะมีส่วนร่วมในการทำเวทีประชาคมในระดับมากพอสมควร
4. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าบุคคลที่สามารถจะเป็นแกนนำในการดำเนินงานหมู่บ้านและตำบล คือ
  - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ปลัด อบต.
  - พัฒนาการ เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University

การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนระดับตำบล ครั้งที่ 6

ระหว่างวันที่ 12 – 13 กรกฎาคม 2543

ณ วัดศรีบุญเรือง ตำบลโคกสลด uaa บ้านวังควาบัว ตำบลโคกสลด
อำเภอบางกระท่อม จังหวัดปทุมธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University

การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนระดับตำบล
 อ. บางกระทู้ จ. พิจิตรโลก
 ณ วัดราษฎร์เจริญ ต. โคกสลุด อ. บางกระทู้
 ระหว่างวันที่ 12 – 13 กรกฎาคม 2543

วันที่ 12 กรกฎาคม 2543 (วันแรกของการประชุม)

กิจกรรมที่ 1

ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนะนำวิทยากร เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง และนายอำเภอ
 บางกระทู้ กล่าวต้อนรับ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการประชุมได้รับรู้ถึงการสร้างกลุ่มในระดับตำบล
3. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง
4. เพื่อให้การสร้างกลุ่มแกนระดับตำบล สามารถเป็นผู้ส่งเสริมกระบวนการ

พัฒนาดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักการ

5. เพื่อให้กลุ่มแกนสามารถนำสิ่งที่จะได้รับจากการประชุมครั้งนี้ไปปรับใช้กับ
 ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณค่าต่อชุมชน เพิ่มมากขึ้น

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชน
 จังหวัดพิจิตร นายชาญ ทิริยะธรรม นายอำเภอบางกระทู้

เวลาที่ใช้ 40 นาที

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. รับผิดชอบเชิญผู้เข้าประชุม พร้อมแจกป้ายชื่อ
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมครั้งนี้
3. แนะนำคณะวิทยากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
4. นายอำเภอพื้นที่ พบปะพูดคุย กล่าวต้อนรับผู้เข้าประชุม วิทยากร และเจ้า
 หน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ผลการทำกิจกรรม

นายชาญ พิริยะธรรม นายอำเภอบางกระทุ่ม กล่าวว่า การเผชิญปัญหาวิกฤตในปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหามากมายและส่งผลกระทบต่อไปยังชุมชนด้วย ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคง ถ้าหากโครงสร้างไม่มั่นคงก็จะนำมาซึ่งความเสี่ยงทางสังคมและความไม่เจริญของประเทศ เพราะฉะนั้นเราจะต้องร่วมกันพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้ดีขึ้นและมั่นคงขึ้น

บรรยากาศในการประชุม

1. มีความเป็นกันเอง
2. ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสนใจในกิจกรรม ตั้งใจฟังและให้ความร่วมมือดี
3. ผู้เข้าประชุมกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

กิจกรรมที่ 2

เสนอ VDO เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. ให้ผู้เข้าประชุมทราบนโยบายบทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. ทราบถึงกระบวนการในการพัฒนาในแต่ละระดับ
3. ดำรงความพร้อมในทักษะกระบวนการ และความพร้อมในการร่วมกันเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
4. เพื่อประเมินความเข้าใจในเนื้อหาที่ดูจาก VDO

วิทยากร อาจารย์น้อย ดอยความ กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 20 นาที

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ให้ผู้เข้ารับการประชุมได้ชม VDO เรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. วิทยากรกล่าวเสริมเนื้อหาจากการดู VDO

ผลการทำกิจกรรม

ผู้เข้ารับการประชุมได้ให้ความสนใจในการชม VDO และทำความเข้าใจในเนื้อหา และความหมายของนโยบาย บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนให้เกิดการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน

กิจกรรมที่ 3

บรรยายพิเศษ เรื่อง "รัฐธรรมนูญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญบทบาทหน้าที่ และความสำคัญของรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน
2. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบถึงบทบาทหน้าที่ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบถึงหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นระบบใหม่

วิทยากร นายทินัย อนันตพงศ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1.40 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

การบรรยาย

ผลการทำกิจกรรม

จากการสังเกตและถกถามหาพบว่า ผู้เข้าประชุมมีความสนใจ และได้รับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ ในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

กิจกรรมที่ 4

บทบาทหน้าที่ของกลุ่มแกน ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบนโยบาย หลักการบทบาทหน้าที่และวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจและพัฒนาแบบองค์รวม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจความหมายของเวทีประชาคม / พหุภาคี
4. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ
5. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมร่วมกันเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดและเข้าใจในเนื้อหา

วิทยากร อาจารย์น้อย ลายคราม จ.ส.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์ และคณะนักวิชาการศึกษา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งประกอบด้วย
นางรัชณี รั้งสิทธิ์านนท์
นางสาวรุ่งอรุณ มาเนตร
นางสาวธนัชพร วันเพ็ญ
นายณสพน พ่วงกระทุ้ม

เวลาที่ใช้ 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. แจกใบงานที่ 1
2. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแยกกลุ่มข้าราชการและกลุ่มประชาชน
3. ร่วมกันนำเสนอ แลกเปลี่ยนความคิด แล้วสรุปความคิดเห็นร่วมกัน
4. นำเสนอมบนแผ่นฟิล์มชาร์ท
5. คัดเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

ผลการทำกิจกรรม

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มข้าราชการ สรุปความหมายตามใบงานได้ ดังนี้

การพัฒนาแบบองค์รวม

- (1) ร่วมกันในกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันพัฒนากลุ่มใหญ่
- (2) การมาคิดร่วมกันและแก้ปัญหาาร่วมกัน

- (3) เป็นหน่วยงานย่อยของชุมชนที่มาคิด ประสานงานและพัฒนาร่วมกัน

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- (1) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านความคิดและเกิดการยอมรับ
- (2) ให้ชุมชนคิดเอง ทำเอง และร่วมกันแก้ปัญหาเอง
- (3) การที่ชุมชนร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้
- (4) ให้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับรู้ผลกระทบที่ได้รับ

เวทีประชาคม

- (1) ทุกคนช่วยกันแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
- (2) เป็นการประชุมกลุ่มตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อหาปัญหาและแนวทางแก้ไข
- (3) เป็นการประชุมของกลุ่มคนหลาย ๆ กลุ่มอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้การประชุมนั้นเกิดประโยชน์สูงสุด

ยึดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

- (1) นำศักยภาพของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- (2) ยึดปัญหาของชุมชนและให้ทรัพยากรที่มีอยู่มาแก้ไข

พหุภาคี

- (1) การที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียมาประชุมเพื่อหาข้อยุติที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ
- (2) การที่กลุ่มย่อยทุกส่วนมาร่วมกันแก้ปัญห

บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

- (1) วางแผนร่วมกัน
- (2) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
- (3) กำหนดวัตถุประสงค์
- (4) จัดทำประชาคมหมู่บ้าน
- (5) สรุปปัญหา
- (6) ปรับกลยุทธ์ในการทำงาน
- (7) ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น
- (8) กระตุ้นให้ประชาชนกล้าคิด กล้าทำ และนำเสนอ
- (9) ประสานงานระหว่างกลุ่มแกน

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มประชาชน
สรุปความหมายตามใบงานได้ ดังนี้

**นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
การพัฒนาแบบองค์รวม**

- (1) การพัฒนาพร้อมกันทุกๆ ด้าน
- (2) ยึดคนเป็นศูนย์กลาง

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- (1) ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นร่วมกัน
- (2) มีความรับผิดชอบร่วมกันและตัดสินใจร่วมกัน

เวทีประชาคม

- (1) เป็นเวทีแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายของประชาชน
- (2) เพื่อปรับปรุงในการพัฒนา

ยึดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

- (1) ถือความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ
- (2) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์

พหุภาคี

- (1) ต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่างๆ ทุกหน่วยงาน

บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

- (1) จัดทำประชาคม
- (2) สร้างเครือข่าย
- (3) กระตุ้นสนับสนุนให้ทำกิจกรรมร่วมกัน

กิจกรรมที่ 5

กระบวนการ / เทคนิค / วิธีการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบกระบวนการเทคนิค วิธีการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและ
กระบวนการตัดสินใจให้เกิดประสิทธิภาพ

2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการประชาคม
ตำบล

วิทยากร อาจารย์น้อย ลายคราม กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1.45 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. บรรยาย
2. แจกเอกสาร

ผลการทำกิจกรรม

ได้เกิดการซักถาม แลกเปลี่ยนทัศนคติและแนวความคิดใหม่ ๆ ในหลาย ๆ แง่มุมมองและในหลาย ๆ ด้าน มีการโต้แย้งบ้างบางปัญหาและได้หาข้อสรุปที่ดี กลุ่มผู้เข้าประชุมได้มีส่วนร่วมทางความคิด กล้าแสดงออกและได้ใช้กระบวนการในการตัดสินใจ เพื่อได้ตอบปัญหาไปในทางที่ดีขึ้น

กิจกรรมที่ 6

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหา ปัญหา และความต้องการของตำบล
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร จ.ส.อ.อุษณิศา ชุมพงษ์ และคณะนักวิชาการศึกษา

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมเป็น 3 กลุ่มแบบคละ และแต่ละกลุ่มจับประเด็นของปัญหา กลุ่มละประเด็น ตามใบงานที่ 2
2. จัดทำเวทีประชาคมกลุ่มของตนเอง

3. สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต
4. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่
5. ร่วมกันแสดงความคิดเห็น บทสรุป

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 1 และ 2 สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขได้ตามหัวข้อได้ดังนี้

ก. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

- (1) ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร
- (2) ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
- (3) การว่างงาน
- (4) ศัตรูพืชระบาด
- (5) ขาดแหล่งเงินทุน
- (6) พ่อค้าคนกลางเอาเปรียบและกำหนดราคาสินค้าต่ำ
- (7) ไม่มีอาชีพเสริมในด้านอื่นๆ
- (8) ไม่มีกฎรวมกลุ่มขนาดใหญ่ที่มีพลังในการต่อรอง
- (9) ลานตากข้าวมีไม่เพียงพอ
- (10) คนในชุมชนไม่ได้รับความรู้ในด้านการฝึกอาชีพ

จากปัญหาเหล่านี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร	2. ทุนน้อย 3. ต้นทุนการผลิตสูง 4. ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง 5. ราคาผลผลิตตกต่ำ 6. หนี้สินเก่าของเกษตรกร	1. จัดตั้งกองทุนเพื่อการเกษตร (ทำร่วม) 2. ลดต้นทุนการผลิต (ทำร่วม) 3. ให้รัฐจัดสรรที่ทำกิน (รัฐทำให้)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
	7. ราษฎรไม่รู้จักรางแผน การเงิน	4. การวางแผนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด (ทำร่วม) 5. ยืดระยะเวลาการชำระหนี้ ให้รัฐบาลหนี้สินเกษตรกร (ทำร่วม)

ข. ด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรมประเพณี

ปัญหา ได้ยกประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในตอนนี้ คือ ปัญหายาเสพติด
ระบาด มาสรุปสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหายาเสพติด ระบาด	1. มีพ่อค้าในชุมชน 2. รายได้ดีและอยากลอง 3. ครอบครัวขาดความอบอุ่น 4. ความยากจน 5. จนท. ของรัฐมีส่วนร่วม การปราบปรามของรัฐ ไม่จริงจัง 6. เข้าใจผิดว่ายาเสพติด ช่วยแก้ปัญหาได้	1. สอดส่อง ดูแล แจ้งจับ (ทำเอง) 2. เพิ่มโทษให้หนัก (รัฐทำให้) 3. ส่งเสริมอาชีพ/ฝึกอาชีพ (ทำร่วม) 4. ให้ความรู้ความเข้าใจและ ความอบอุ่น (ทำเอง) 5. ส่งเสริมกิจกรรมกีฬา/ สันทนาการ (ทำร่วม)

ผลการทำกิจกรรมจากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 3 สรุปปัญหา
สาเหตุ และแนวทางแก้ไขได้ตามหัวข้อได้ดังนี้

ค. ด้านการเมืองการปกครอง

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

- (1) ชำระการขาดวินัย
- (2) ทางราชการปกปิดข้อมูลข่าวสาร
- (3) นักการเมืองขายตัว

(4) มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

(5) ประชาชนไม่ไปใช้สิทธิ

จากปัญหาเหล่านี้ ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ข้าราชการขาดวินัย มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ข้าราชการขาดวินัย	1. ละเลยหน้าที่ 2. ขาดขวัญและกำลังใจ 3. ปัญหาครอบครัว เศรษฐกิจ 4. ราชการสั่งการซ้ำซ้อน	1. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชา ตักเตือน (ทำร่วม) 2. เพิ่มสวัสดิการ (รัฐทำ) 3. สร้างอาชีพเสริม นอกเวลาราชการ (ทำเอง) 4. ให้มีการประสานงานที่ดี (รัฐทำ)

ง. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

(1) ชยะมาก

(2) คลังทิ้ง

จากปัญหาเหล่านี้ ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ชยะมาก มาสรุปหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ชยะมาก	1. ที่รองรับชยะมีไม่เพียงพอ 2. ประชาชนขาดจิตสำนึก 3. ขาดการจัดการที่ดี	1. หาที่รองรับให้เพียงพอ (ทำร่วม) 2. รณรงค์/ประชาสัมพันธ์/ สร้างกฎระเบียบ (ทำร่วม) 3. คัดแยกชยะและกำจัดให้ ถูกวิธี (ทำร่วม)

กิจกรรมที่ 7

การมอบหมายภารกิจให้กลุ่มแกนจัดทำเวทีประชาคมในพื้นที่ 1 หมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมในวันต่อไป
2. เพื่อจัดบุคลากรและมอบหมายหน้าที่
3. เพื่อชักจูงและเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติจริง
4. เพื่อให้เกิดการสนทนาซักถามในส่วนที่ไม่เข้าใจ

วิทยากร อาจารย์น้อย ลายคราม นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด และคณะนักวิชาการ
ศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏพิบูลสงคราม

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้
  - กลุ่มดำเนินการ 2 กลุ่ม แยกเป็น กลุ่มแกนหลัก 1 กลุ่ม และกลุ่มผู้มีแวว
  - กลุ่มผู้สังเกตการณ์ 2 กลุ่ม
2. แจกใบงานที่ 3 ให้กลุ่มสังเกตการณ์
3. แยกย้ายตามกลุ่มเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันภายในกลุ่ม
4. ทบทวนกระบวนการ เทคนิควิธีการจัดทำเวทีประชาคมและภารกิจในตอนเช้า

ณ รุ่งขึ้น

ผลการทำกิจกรรม

มีการแบ่งกลุ่มมอบหมายงานกันดังนี้

1. กลุ่มดำเนินการ
  - กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วย ต.โคกสลด และ ต.ไผ่ล้อม
  - กลุ่มผู้มีแวว ประกอบด้วย ต.บางกระทู้ และ ต.ท่าตา
2. กลุ่มผู้สังเกตการณ์
  - กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วย ต.บ้านไร่ และ ต.นคร

ป่าหมาก

- กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มผู้มีแวว ประกอบด้วย ต.สนามคลี

จากการสังเกตและการซักถามผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการจัดเวทีประชาคม และพร้อมที่จะดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วันที่ 13 กรกฎาคม 2543 (วันที่สองของการประชุม)

กิจกรรมที่ 8

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม 1 หมู่บ้าน สถานที่ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม คือ บ้านวังตาบัว หมู่ที่ 9 ต.โคกสลุด อ.บางกระทุ่ม จ.พิษณุโลก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหา ปัญหาและความต้องการชุมชน
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร อาจารย์น้อย ลายคราม นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด และคณะนักวิชาการศึกษาศึกษาเป็นรายหมู่บ้านลพบุรีสงคราม

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มชาวบ้านออกเป็น 2 กลุ่ม
2. ให้กลุ่มผู้ดำเนินการ 2 กลุ่ม ที่แบ่งไว้คือกลุ่มแกนหลักและกลุ่มผู้มีแววดำเนิน
3. จัดเวทีประชาคมกลุ่มชาวบ้านกลุ่มต่อกลุ่ม
4. วิทยากรและคณะร่วมสังเกตการณ์และเสริมความรู้ในบางเรื่อง

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้านที่ดำเนินการโดยกลุ่มแกน (ต.โคกสลุด และ ต.ไผ่ล้อม) สรุปปัญหาที่สำคัญ ได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มแกนหลัก)

- (1) ยยาวชนติดยาเสพติด
- (2) ขาดความร่วมมือของราษฎรในหมู่บ้าน

- (3) ปัจจัยการผลิตราคาสูง
- (4) หนี้สินมาก
- (5) การว่างงาน
- (6) ไม่มีอาชีพเสริม
- (7) ขาดเงินทุนทางการศึกษา
- (8) รายได้น้อย
- (9) ที่ดินทำกินน้อย
- (10) ต้องดูแลผู้สูงอายุ
- (11) โรคและแมลงระบาด
- (12) ไฟฟ้าไม่เพียงพอ
- (13) การคมนาคมไม่สะดวก
- (14) ตลิ่งพัง
- (15) ขาดความเข้าใจในการเลือกตั้ง
- (16) การติดต่อสื่อสารไม่สะดวก

จากปัญหาทั้งหมดที่ได้นี้ ได้มาปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 คือ ปัญหาเยาวชนคิด
ยาเสพติด มาจัดทำประชาคมในรูปของการหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหาเยาวชนคิด ยาเสพติด	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเวลาว่าง 2. ไม่ได้เรียน 3. ไม่มีงานทำ 4. เพื่อนชักชวน/อยากลอง อยากรู้ 5. ครอบครัวแตกแยก 6. เยาวชนขาดความรู้ เกี่ยวกับยาเสพติด 7. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปล่อยปละละเลย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หาอาชีพเสริม (ทำร่วม) 2. จัดกิจกรรม/กีฬา (ทำเอง) 3. ประชาสัมพันธ์/รณรงค์ (ทำร่วม) 4. ช่วยสอดส่องดูแลให้ ความอบอุ่น (ทำร่วม) 5. ให้ความรู้ถึงโทษของ ยาเสพติด (ทำร่วม) 6. ร่วมมือช่วยกันดูแลและ ป้องกัน (ทำร่วม)

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้านที่ดำเนินงานโดยกลุ่มผู้มีแนว
(ต.บางกระทุ่ม และ ต.ท่าศาล) สรุปปัญหาที่สำคัญ ได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มผู้มีแนว)

- (1) ความยากจน รายได้น้อย
- (2) ถนนในหมู่บ้านการสัญจรไม่สะดวก
- (3) ปัญหายาเสพติด
- (4) ครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น
- (5) ว่างงานหลังฤดูเก็บเกี่ยว
- (6) ไฟฟ้าสายทางในหมู่บ้านดับบ่อย
- (7) การติดต่อสื่อสารไม่สะดวก
- (8) ดึงพัง ริมถนนชำรุด
- (9) สารเคมีตกค้างในร่างกาย

จากปัญหาทั้งหมดที่ได้ดังนี้ ได้นำปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 คือ ปัญหาความ
ยากจน รายได้น้อย มาจัดทำประชาคม ในรูปของการหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ซึ่งสรุป
ได้ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหาความยากจน รายได้น้อย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่มีอาชีพเสริม 2. ต้นทุนการผลิตสูง 3. ที่ดินทำกินเป็นของตนเอง น้อย 4. ราคาผลผลิตตกต่ำ 5. มีหนี้สิน 6. ทำนาหลายครั้ง/ปี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม อาชีพ (ทำเอง) 2. ปลุกพืชหมุนเวียน (ทำเอง) 3. ให้อุปกรณ์ขุดดินสาร เคมี (ทำเอง) 4. สร้างลานตากข้าว/ยุ้งฉาง (ทำร่วม) 5. ลดจำนวนครั้งของการ ทำนาให้น้อยลง (ทำเอง) 6. ใช้ข้าวพันธุ์ดี (ทำเอง)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
		7. ให้รัฐประกันราคาผลผลิต (ทำให้) 8. จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และเป็นสมาชิก (ทำร่วม) 9. ขอผ่อนผันการชำระหนี้ (ทำร่วม)

กิจกรรมที่ 9

สรุปผลการสังเกตการณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของการจัดทำเวทีประชาคม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ข้อเสนอแนะ เพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน

วิทยากร ๑.ศ.๑๐๐ นินิต รุ่งพงษ์ เจ้าหน้าที่งานพัฒนาชุมชน 5 และกลุ่มแกนสังเกตการณ์

เวลาที่ใช้ เวลา 50 นาที

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. กลุ่มสังเกตการณ์เข้าสังเกตการณ์ตามใบงานที่ 3 ตามกลุ่มที่แบ่งไว้ โดย
  - กลุ่มแกนหลัก สังเกตการณ์โดย ค.บ้านไร่ และ ต.นครป่าหมาก
  - กลุ่มผู้ร่วมแนว สังเกตการณ์โดย ต.สนามคลี
2. สรุปผลการสังเกตการณ์ลงกระดาษปริปรายท์
3. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่

ผลการทำกิจกรรม

กลุ่มสังเกตการณ์ทั้ง 2 กลุ่ม สรุปการสังเกตการณ์ตรงกันดังนี้

1. ชั้นเตรียม/แบ่งงาน/สื่ออุปกรณ์
  - ดี

2. สถานที่/เวลา
  - ดี แต่เวลาไม่พอ
3. ขั้นตอนการจัดเวทีประชาคม
  - ผู้นำประชุมแต่งกายไม่เรียบร้อย
  - ยังทำให้เกิดความเป็นกันเองน้อย แนะนำตัวระยะเวลาสั้น
  - ขาดตัวผู้ประสานการจดบันทึกกับจดหัวข้อ
  - ดีที่มีสันทนาการสอดแทรก
4. การสร้างบรรยากาศ
  - ขาดการนำเสนอประเด็นที่เป็นหมวดหมู่ของแต่ละปัญหา
5. ประเด็นเนื้อหา/สาระ

ผู้ดำเนินการ

- มีการชี้แจงมาก
- ผู้นำโยนประเด็นอยู่แค่เพียงคนสองคน
- คณะกลุ่มแกนร่วมนำเสนอประเด็นน้อย

ผู้เข้าร่วมประชาคม

- ไม่เป็นธรรมชาติ
- ผู้นำเสนออ่านหัวข้อให้ผู้ร่วมเวทีประชาคมเข้าใจดี

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ข้อดี

- ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในการร่วมเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข
- ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ประสานความคิดในพื้นที่
- ทำให้รู้สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน

ข้อเสีย

- กำหนดเวลาสั้นไป ทำให้ความคิดเห็นถูกจำกัดด้วยกลุ่มคนที่นำเสนอ
- คณะแกนนำแทรกประเด็นที่ขัดแย้งกันเอง

ข้อเสนอแนะ

- (1) ควรจัดให้มีการทำประชาคมบ่อยๆ จะได้เกิดความคุ้นเคยและเป็นผลทาง

ปฏิบัติ

กลุ่มสังเกตการณ์กลุ่มที่ 2 ที่สังเกตการณ์กลุ่มผู้มีแวว สรุปการสังเกตการณ์ได้ดังนี้

1. ข้อดี

- การนำเข้าสู่เนื้อหาดี
- ขั้นตอนการดำเนินงานดี
- วิทยากรที่เลี้ยงช่วยดำเนินการประชุมดี
- ขั้นตอน สรุป สาเหตุ และแนวทางแก้ไขดี

2. ข้อเสีย

- ผู้นำดำเนินการกล่าวชื่อนามากเกินไป
- ทีมงานนั่งรวมกลุ่ม ไม่ถนัดแทรกกับชาวบ้าน
- ผู้ร่วมเวทีประชาคม ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและพูดในที่ชุมชน
- ผู้ช่วยดำเนินการไม่ช่วยกระตุ้นผู้ร่วมเวทีประชาคม
- ใช้วิธีการที่บังคับเพื่อสอบถามปัญหา
- ผู้นำเสนอข้อมูลของกลุ่มเสนอข้อมูลไปที่กลุ่มเจ้าหน้าที่
- กรณีนอกประเด็นหลงประเด็น วิทยากรที่เลี้ยงควรชี้แนะนอกเวที

เป็นครั้งคราวไป

กิจกรรมที่ 10

สรุปผลการฝึกปฏิบัติและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดี - ข้อบกพร่องของการจัดทำประชาคม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและเสนอแนะ เพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทัศนคติร่วมกัน
3. เพื่อเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่องและยังขาด

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 20 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

วิทยากรและคณะ สรุปถึงผลการฝึกปฏิบัติที่ผ่านมา 2 วัน ว่าส่วนใหญ่ตื่นตัวและควรเพิ่มเนื้อหาส่วนไหน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

ผลของการทำกิจกรรม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. การตั้งปัญหา ไม่กระชับและไม่กระต๊อค
2. มีการบิบบิ้นเอาปัญหาออกมา
3. ประเด็นปัญหาไม่ชัดเจน
4. วิทยากรหลักไม่ควรชี้แนะมากเกินไป
5. วิทยากรควรรู้บทบาทของตนว่าเป็นผู้ชี้แนะ ไม่ใช่เป็นผู้ดำเนินการเอง

คำกล่าวสรุป

โดย ผศ.ดร.ไพศาล วิธงชัย รองอธิการบดี สถาบันรามรักษ์ วิทยาลัยบูรณาการ การนำเวทีประชาคมไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่อาจมีความแตกต่างกันหรือเหมือนกัน ย่อมขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ แต่ในการพัฒนาเมื่อเจอปัญหาที่ต้องเผชิญแล้วชุมชน ต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไป ปัญหาที่มีผลกระทบมากในช่วงเวลานี้ก็คือ "ราคา ผลผลิตตกต่ำ" จะพบว่ามีปัญหานี้ทุกอำเภอ เพราะฉะนั้นเราต้องร่วมช่วยกันแก้ปัญหที่เกิดขึ้นด้วยการรวมพลังของทุก ฝ่ายในการฝ่าฟันวิกฤตที่เกิดขึ้นหรือให้บรรเทาลง

ข้อเสนอแนะ

โดย นางปภาณี บำรุงพงศ์ พัฒนาการจังหวัดพะเยา

1. การตั้งคำถามกับชาวบ้าน ควรตั้งที่เข้าใจง่าย
2. ควรมีการแนะนำประวัติหมู่บ้าน
3. ควรสร้างจิตสำนึกให้กับชุมชน

ให้ อบต. วิเคราะห์แผนงานของหมู่บ้านและพื้นที่ที่จะต้องลงไปทำ โดยการสร้างเครือข่ายในหมู่บ้านอื่น ๆ

การประเมินผล
การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนนำระดับตำบล
วันที่ 12 – 13 ก.ค. 2543
ณ วัดราษฎร์เจริญ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 22 คน สรุปได้ดังนี้คือ

1. เพศ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.1 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 40.9
2. อายุ ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.1 อายุระหว่าง 31 – 35 คิดเป็นร้อยละ 22.7
3. วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.6
4. ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแกนนำตำบล / หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 36.4

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม สรุปได้ดังนี้คือ

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)
1. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับ การเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนเพียงใด	4.5	50.0	40.9	4.6
2. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับ การทำเวทีประชาคมเพียงใด	9.1	50.0	40.9	-
3. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับ การวางแผนการตัดสินใจแบบให้ประชาชน มีส่วนร่วมเพียงใด	13.6	72.2	13.6	0.6
4. หลังเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้ในเรื่องชุมชน เข้มแข็งการทำเวทีประชาคม การวางแผน การตัดสินใจแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น เพียงใด	27.3	63.6	9.1	-
5. หลักสูตรที่จัดอบรมครั้งนี้มีความเหมาะสมและ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากนักน้อยเพียงใด	22.7	63.6	13.7	-

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)
6. เนื้อหาและกระบวนการที่จัดอบรมสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์กับชุมชนของท่านได้มากน้อยเพียงใด	22.7	59.1	9.1	9.1
7. วิทยากรผู้ให้ความรู้เหมาะสมเพียงใด	13.6	72.7	4.5	9.2
8. ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมเพียงใด	9.1	45.5	36.4	9.0
9. สถานที่จัดอบรมเหมาะสมเพียงใด	27.3	54.5	9.1	9.1
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้มีมากน้อยเพียงใด	31.8	54.5	4.5	9.2

ภาพรวมสรุปได้ว่า

1. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.0
2. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการทวงเวทีประชาคมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 50.0
3. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการตัดสินใจแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.7
4. หลังเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.6
5. หลักสูตรที่จัดอบรมครั้งนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.6
6. เนื้อหาและกระบวนการที่จัดอบรมสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์กับชุมชนระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 59.1
7. วิทยากรผู้ให้ความรู้เหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.7
8. ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.5
9. สถานที่จัดอบรมเหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.5
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.5

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าภายในแต่ละตำบลควรทำเวทีประชาคมเกี่ยวกับเรื่อง
  - ความยากจน
  - การแก้ปัญหาเศรษฐกิจ เศรษฐกิจในชุมชน
  - การประกอบอาชีพ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่
  - การเมืองการปกครอง สังคม ยาเสพติด
2. เดือนที่สามารถจะทำเวทีประชาคมได้ คือ เดือนกันยายน – เดือนธันวาคม
3. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าประชาชนในตำบลจะมีส่วนร่วมในการทำเวทีประชาคมในระดับมาก
4. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าบุคคลที่สามารถจะเป็นแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล คือ
  - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ปลัด อบต.
  - พัฒนาการ เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
Pibulsongkram Rajabhat University

การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนระดับตำบล ครั้งที่ 7
ระหว่างวันที่ 24 - 25 กรกฎาคม 2543
ณ วัดหนองพลอง ตำบลชุมแสงสงคราม
และ วัดหนองอี๊ด หมู่ที่ 7 ตำบลชุมแสงสงคราม
อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์พิษณุโลก
Pibulsongkram Rajabhat University

การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนระดับตำบล
อ. บางระกำ จ. พิษณุโลก
ณ วัดหนองพยอม ต. ชุมแสงสงคราม อ. บางระกำ
ระหว่างวันที่ 24 – 25 กรกฎาคม 2543

วันที่ 24 กรกฎาคม 2543 (วันแรกของการประชุม)

กิจกรรมที่ 1

ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนะนำวิทยากร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และนายอำเภอบางระกำ กล่าวต้อนรับ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการประชุมได้รับรู้ถึงกรสร้างกลุ่มในระดับตำบล
3. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง
4. เพื่อให้การสร้างกลุ่มแกนระดับตำบล สามารถเป็นผู้ส่งเสริมกระบวนการ

พัฒนาตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักการ

5. เพื่อให้กลุ่มแกนสามารถนำสิ่งที่จะได้รับจากการประชุมครั้งนี้ไปปรับใช้กับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณค่าต่อชุมชน เพิ่มมากขึ้น

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. รับผิดชอบเป็นผู้เข้าประชุม พร้อมแจกป้ายชื่อ
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมครั้งนี้
3. แนะนำคณะวิทยากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
4. ว่าที่ ร.ต.ภิรมย์ ชูมมธรรส นายอำเภอบางระกำ กล่าวต้อนรับผู้เข้าประชุม

วิทยากร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ผลการทำกิจกรรม

ว่าที่ ร.ต.ภิรมย์ ขุนมธุรส กล่าวว่า กระผมและผู้เข้าประชุมมีความยินดีอย่างยิ่ง ที่คณะวิทยากรนำความรู้และเทคนิคต่าง ๆ มอบให้กับผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อนำไปใช้กับระดับ ตำบล/ระดับหมู่บ้าน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤต ของเศรษฐกิจให้ดีขึ้น

บรรยากาศในการประชุม

1. มีความเป็นกันเอง
2. ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสนใจในกิจกรรม ตั้งใจฟังและให้ความร่วมมือดี
3. ผู้เข้าประชุมกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

กิจกรรมที่ 2

เสนอ VDO เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. ให้ผู้เข้าประชุมทราบ นโยบาย บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. ทราบถึงกระบวนการพัฒนาในแต่ละระดับ
3. สำรวจความพร้อมในทักษะกระบวนการ และความพร้อมในการร่วมกันเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
4. เพื่อประเมินความเข้าใจในเนื้อหาที่ดูจาก VDO

วิทยากร จ.ส.อ.สุนิมิต ขุ่มพงษ์ เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 5 และนายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ให้ผู้เข้ารับการประชุมได้ชม VDO เรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. วิทยากรกล่าวเสริมเนื้อหาจากการดู VDO

ผลการทำกิจกรรม

ผู้เข้ารับการประชุมได้ให้ความสนใจในการชม VDO และทำความเข้าใจในเนื้อหา และความหมายของนโยบาย บทบาทหน้าที่ เทคนิค และกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนให้เข้มแข็ง

กิจกรรมที่ 3

บรรยายพิเศษ เรื่อง "รัฐธรรมนูญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญบทบาทหน้าที่ และความสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
2. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบถึงบทบาทหน้าที่ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบถึงหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นระบบใหม่

วิทยากร นายทินัย อนันตพงศ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

การบรรยาย

ผลการทำกิจกรรม

จากการสังเกตและถามคำถามพบว่า ผู้เข้าประชุมมีความสนใจ และได้รับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

กิจกรรมที่ 4

บทบาทหน้าที่ของกลุ่มแกนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบนโยบาย หลักการ วิธีการและบทบาทหน้าที่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจและพัฒนาแบบองค์รวม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจความหมายของเวทีประชาคม / พหุภาคี
4. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ
5. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมร่วมกันเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดและเข้าใจในเนื้อหา

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ จ.ส.อ. สุนิมิต ชุ่มพงษ์ และคณะนักวิชาการศึกษา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งประกอบด้วย
นางรัชนี รั้งสิทธิ์านนท์
นางสาวรุ่งอรุณ มาเนตร
นางสาวอนัชพร วันเพ็ญ
นายณสพน พ่วงกระทุ่ม

เวลาที่ใช้ 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินงานกิจกรรม

1. แจกใบงานที่ 1
2. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแยกกลุ่มข้าราชการและกลุ่มประชาชน
3. ร่วมกันนำเสนอ แลกเปลี่ยนความคิด แล้วสรุปความคิดเห็นร่วมกัน
4. นำเสนอบนแผ่นฟิลิปชาร์ท
5. คัดเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

ผลการทำกิจกรรม

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มประชาชนสรุปความหมายตามใบงานได้ ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
การพัฒนาแบบองค์รวม
(1) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับองค์กรต่าง ๆ

(2) พัฒนาจิตใจ/สังคม/การกินดีอยู่ดี/มีรายได้/ความคิด/สติปัญญาและร่างกายที่ดี

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

(1) ร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมทำ/ร่วมตรวจสอบ/ร่วมตัดสินใจ

เวทีประชาคม

- (1) นัดหมายกันรวมกลุ่ม เพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันของคนหลายๆคน
- (2) ร่วมกันวางแผนและร่วมกันปฏิบัติ

สืบปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

- (1) นำวัตถุดิบในพื้นที่มาแปรรูปเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (2) ส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น

พหุภาคี

(1) องค์กรต่าง ๆ หลาย ๆ องค์กรมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น/ร่วมทำ/ร่วม

ตัดสินใจและร่วมพัฒนา

2. บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

- นำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับชุมชนและประชาสัมพันธ
- จัดเวทีประชาคมให้ต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน
- สร้างเครือข่ายให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มราชการ สรุปความหมายตามใบงานได้ ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาแบบองค์รวม

(1) มี 2 หน่วยงานขึ้นไป มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานร่วมกัน เพื่อจัดปัญหาต่าง ๆ ให้หมดไปในหน่วยงานนั้น ๆ หรือบุคคล/กลุ่มองค์กร

(2) หน่วยงานร่วมกันทำพร้อมกันและแก้ไขปัญหาในหลาย ๆ อย่างในทุก ๆ ด้าน

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

(1) ร่วมคิด/ร่วมทำ/ร่วมตัดสินใจ/ร่วมศึกษา/ร่วมรับประโยชน์และร่วม

รับผิดชอบ

เวทีประชาคม

(1) สังคมที่มีกลุ่มต่าง ๆ คิดเอง/ทำเอง/แก้ไขปัญหาเองและถ่ายทอดซึ่งกันและกัน

(2) ร่วมคิด/ร่วมทำ/ร่วมแก้ไขปัญหาและถ่ายทอดซึ่งกันและกัน

ขีดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

- (1) คน
- (2) เงิน
- (3) งาน
- (4) การจัดการ
- (5) ตลาด

พหุภาคี

(1) หลายหน่วยงานร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

2. บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

- เกี่ยวข้อง
- สนับสนุนด้านงบประมาณ/ด้านวิชาการ/วัสดุอุปกรณ์/องค์การหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - ส่งเสริมด้านวิชาการและอาชีพ
  - ประสานงานด้านวิชาการ อาชีพและงบประมาณ

กิจกรรมที่ 5

กระบวนการ/เทคนิค/วิธีการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบกระบวนการเทคนิค วิธีการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจให้เกิดประสิทธิภาพ

2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการประชาคมตำบล

วิทยากร อาจารย์น้อย ลายคราม กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1.20 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. บรรยาย
2. แจกเอกสาร

ผลการทำกิจกรรม

มีการซักถาม แลกเปลี่ยนหรือคิดเห็น ทักสนคติและแนวความคิดใหม่ ๆ ในหลาย ๆ มุมมองและในหลาย ๆ ด้าน มีการโต้แย้งบ้างบางปัญหาเพื่อที่จะหาข้อยุติของปัญหาให้ออกมาได้ผลดี ซึ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมได้มีส่วนร่วมทางความคิด กล้าแสดงออกและได้ใช้กระบวนการในการตัดสินใจของชุมชนร่วมกัน

กิจกรรมที่ 6

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหา ปัญหา และความต้องการของตำบล
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก และคณะนักวิชาการศึกษาจากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมเป็น 3 กลุ่มแบบคละ และแต่ละกลุ่มจับประเด็นของปัญหา กลุ่มละ 2 ประเด็น ตามใบงานที่ 2
2. จัดทำเวทีประชาคมกลุ่มของตนเอง
3. สรุบบัญญา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต
4. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่
5. ร่วมกันแสดงความคิดเห็น บทสรุป

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 1 สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขได้ตามหัวข้อได้ดังนี้

ก. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

- (1) ราคาพืชผลตกต่ำ/ผิดเคื่อง
- (2) ปัญหาความยากจน/หนี้สินของเกษตรกร
- (3) ปัญหาการว่างงาน

จากปัญหาเหล่านี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ **ปัญหาราคาพืชผลตกต่ำ/ผิดเคื่อง** มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหาราคาพืชผลตกต่ำ/ผิดเคื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำนาหลายครั้ง 2. ข้าวเปลือกมีความชื้นสูง 3. ต้นทุนสูง (ยาปุ๋ย ฯลฯ) 4. พันธุ์ข้าวไม่ดี 5. มีตลาดแข่งขันสูง 6. ขาดการดูแลจากภาครัฐ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลดการทำนาให้น้อยลง (ทำเอง) 2. ปลูกพืชหมุนเวียน (ทำเอง) 3. สร้างลานตากข้าว (ทำร่วม) 4. เจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการเกษตร (ทำร่วม) 5. เปลี่ยนพันธุ์ข้าว (ทำเอง) 6. พัฒนาคุณภาพข้าวและลดต้นทุน (ทำเอง) 7. ให้รัฐมีการประกันราคา (ทำให้)

ข. ด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรมประเพณี

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

- (1) ปัญหาด้านยาเสพติด
- (2) ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง

(3) วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป

(4) คนแอบอ้างทำให้ศาสนาเสื่อม

จากปัญหาเหล่านี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ปัญหาด้านยาเสพติด
มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหายาเสพติด	1. มีความรู้น้อย 2. ครอบครัวแตกแยก 3. อยากลองอยากรู้ 4. เพื่อนชักชวน	1. ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแก่เยาวชน (ทำให้)

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 2 สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขได้ตามหัวข้อได้ดังนี้

ค. ด้านการเมืองการปกครอง

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

- (1) ผู้ปกครองขาดความรู้และทักษะในการปกครอง
- (2) ความไม่โปร่งใสในการปกครอง
- (3) มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง
- (4) ไม่กล้าแสดงออกในการต่อสู้ทางการเมือง

จากปัญหาเหล่านี้ ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 และ 2 คือ ปัญหาผู้ปกครองขาดความรู้และทักษะในการปกครอง กับปัญหาความไม่โปร่งใสในการปกครอง มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ผู้ปกครองขาดความรู้และทักษะในการปกครอง	1. ความรู้น้อย 2. ขาดประสบการณ์ 3. เห็นประโยชน์ส่วนตัว 4. ขาดจิตสำนึก 5. วิสัยทัศน์แคบ 6. ขาดคุณธรรม - จริยธรรม	1. มีการฝึกอบรม (ทำให้ - ทำร่วม) 2. ศึกษาดูงาน (ทำให้ - ทำร่วม)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
		3. จัดเวทีประชาคมวิจารณ์ผลงานพร้อมสรุปการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา (ทำให้-ทำร่วม)
2. ความไม่โปร่งใสในการปกครอง	1. ขาดการตรวจสอบ 2. ขาดประชาสัมพันธ์ 3. ขาดการลงโทษอย่างจริงจัง 4. ขาดการมีส่วนร่วมของกลุ่มองค์กรในชุมชน 5. ขาดความรับผิดชอบ	1. ตั้งคณะกรรมการเข้าตรวจสอบการทำงานโดยอาจทำประชาคม/ประชาพิจารณ์ (ทำเอง) 2. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (ทำเอง) 3. รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมให้รักท้องถิ่นของตนเอง (ทำเอง)

ง. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

- (1) การใช้สารเคมี
- (2) น้ำท่วม
- (3) ชยะ
- (4) บุกรุกที่สาธารณะ
- (5) ตลิ่งพังน้ำเน่า

จากปัญหาเหล่านี้ ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ปัญหาการใช้สารเคมี มาดูสาเหตุและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. การใช้สารเคมี	1. ขาดความรู้ในการใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้องวิธี 2. ขาดความรู้ด้านสารเคมี 3. ค่านิยมในการใช้สารเคมีและเกิดความประมาท	1. ให้ความรู้/ศึกษาดูงานอบรม (ทำร่วม - ทำให้) 2. รมรงค์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (ทำเอง) 3. ปลุกจิตสำนึกในการผลิตและบริโภค (ทำเอง) 4. ปลุกพืชหมุนเวียน (ทำเอง) 5. ปลุกพืชผักสวนครัว (ทำเอง) 6. ปลุกพืชสมุนไพรเพื่อใช้แทนสารเคมี (ทำเอง)

กิจกรรมที่ 7

การมอบหมายภารกิจให้กลุ่มแกนจัดทำเวทีประชาคมในพื้นที่ 1 หมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมในวันต่อไป
2. เพื่อจัดบุคลากรและมอบหมายหน้าที่
3. เพื่อชักจูงและเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติจริง
4. เพื่อให้เกิดการสนทนาซักถามในส่วนที่ไม่เข้าใจ

วิทยากร จ.ล.อ. สนิมิต ชุ่มพงษ์ เจ้าหน้าที่งานพัฒนาชุมชน 5 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้
  - กลุ่มดำเนินการ 2 กลุ่ม แยกเป็นกลุ่มแกนหลัก 1 กลุ่ม และกลุ่มผู้มีส่วน 1

กลุ่ม

- กลุ่มผู้สังเกตการณ์ 2 กลุ่ม
- 2. แจกใบงานที่ 3 ให้กลุ่มสังเกตการณ์
- 3. แยกย้ายตามกลุ่มเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันภายในกลุ่ม
- 4. ทบทวนกระบวนการ เทคนิควิธีการจัดเวทีประชาคมและการกิจในตอนเช้า

วันรุ่งขึ้น

ผลการทำกิจกรรม

มีการแบ่งกลุ่มมอบหมายงานกันดังนี้

1. กลุ่มดำเนินการ

- กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วย ต.ชุมแสงสงคราม และ ต.หนองปลา
- กลุ่มผู้มีแวว ประกอบด้วย ต.พันเสา และ ต.วังอิทก

2. กลุ่มผู้สังเกตการณ์

- กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วย ต.บางระกำ ต.บ่อทอง ต.นิคมพัฒนา และ ต.บึงกอก
- กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มผู้มีแวว ประกอบด้วย ต.ปลักแรด ต.ท่างาม และ ต.คูยม่วง

จากกรรสังเกตและการซักถามผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจ
ในกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการจัดเวทีประชาคม และพร้อมที่จะปฏิบัติจริง

วันที่ 25 กรกฎาคม 2543 (วันที่สองของการประชุม)

กิจกรรมที่ 8

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม 1 หมู่บ้าน สถานที่ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม คือ
วัดหนองอ้อ หมู่ที่ 7 ต.ชุมแสงสงคราม อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหา ปัญหาและความต้องการของชุมชน
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ และ จ.ส.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มชาวบ้านออกเป็น 2 กลุ่ม
2. ให้กลุ่มผู้ดำเนินการ 2 กลุ่ม ที่แบ่งไว้คือกลุ่มแกนหลักและกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. จัดเวทีประชาคมกลุ่มชาวบ้านกลุ่มต่อกลุ่ม
4. วิชยากรและคณะร่วมสังเกตการณ์และเสริมความรู้ในบางเรื่อง

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้านที่ดำเนินการโดย กลุ่มแกนหลัก (ต.ชุมแสงสงคราม และ ต.หนองกุลา) สรุปปัญหาที่สำคัญ ได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มแกนหลัก)

1. ราคาข้าวตกต่ำ
2. ยาเสพติดระบาด
3. เยาวชนไม่เข้าใจในวัฒนธรรมประเพณี
4. การเลือกตั้ง
5. น้ำท่วม
6. ภัยแล้ง
7. มีเทคโนโลยีใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น
8. การสื่อสารไม่สะดวก
9. การใช้สารเคมีต่างๆ

จากปัญหทั้งหมดที่ได้มี ได้นำปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 ถึง 6 มาจัดทำประชาคม ในรูปของการหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ราคาข้าวตกต่ำ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลานตากไม่พอ 2. ไม่มีเครื่องมือลดความชื้น 3. ภัย - ยาราคาแพง ทำให้ต้นทุนสูง 4. ไม่มียุ้งฉางขนาดใหญ่เก็บผลผลิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างลานตากข้าว (ทำให้) 2. จัดหาเครื่องลดความชื้น (ทำให้) 3. อบรมปุ๋ยหมัก โดยใช้สมุนไพรร่วม

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
		4. สร้างถังฉางขนาดใหญ่ (ทำให้) 5. รวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทำนาเพื่อดำเนินการขายเอง (ทำร่วม)
2. ยาเสพติด	1. ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตร-หลาน 2. เกิดจากการอยากรู้ อยากลอง 3. เพื่อให้เกิดความชยัน	1. ช่วยกันดูแลบุตร-หลาน (ทำเอง) 2. ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (ทำให้)
3. เยาวชนไม่เข้าใจในวัฒนธรรมประเพณี	1. ผู้ปกครองไม่ค่อยพาบุตรหลานเข้าวัด 2. สถานที่เรียนมีมาก	1. วันสำคัญ ๆ ให้ผู้ปกครองพาบุตรหลานเข้าวัด (ทำเอง) 2. แนะนำว่าสิ่งไหนดี - ไม่ดี และบอกเหตุผลด้วย (ทำเอง)
4. การเลือกตั้ง	1. มีการซื้อเสียง 2. ไม่ไปลงคะแนน	1. จะต้องรณรงค์การต่อต้านการซื้อเสียงขายเสียง (ทำร่วม) 2. ประชุมให้ความรู้แก่ชาวบ้าน (ทำร่วม)
5. น้ำท่วม	1. ล้าคลองตันเงิน	1. ขุดลอกคลองให้ใหญ่กว่าเดิม (ทำร่วม) 2. สร้างทำนบกั้นน้ำ (ทำร่วม)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
6. ป่าไม้ลดลง	1. ชาวบ้านตัดไม้มากขึ้น 2. บุกรุกที่สาธารณะ	1. ต้องช่วยกันปลูกป่า (ทำเอง) 2. สอดส่องดูแลผู้ที่ตัดไม้/ ลงโทษ/ตักเตือน ให้เด็ดขาด (ทำร่วม)

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้านที่ดำเนินงานโดยกลุ่มผู้มีแวว (ศ.พันเสลา และ ต.วังอิทก) สรุปปัญหาที่สำคัญได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มผู้มีแวว)

- (1) ทำนาขายได้ไม่คุ้มทุน
- (2) ปัญหาน้ำท่วม ศัตรูพืชระบาด
- (3) อาชีพเสริมไม่มีตลาดที่แน่นอน
- (4) ปัญหาหนี้สิน
- (5) ชาวบ้านยังไม่เห็นความสำคัญของปัญหา
- (6) การซื้อเสียง
- (7) ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
- (8) วัฒนธรรมประเพณีบางอย่างหายไป
- (9) ไม่มีการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม/พันธุ์สัตว์/พันธุ์พืช

จากปัญหาทั้งหมดที่ได้ดังนี้ ได้นำปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 คือ ปัญหาทำนาขายได้ไม่คุ้มทุน มาจัดทำประชาคมในรูปของการหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหาทำนาขายได้ไม่คุ้มทุน	1. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง 2. แหล่งน้ำมีไม่เพียงพอ 3. มีโรค ศัตรูพืชระบาด 4. ราคาในท้องตลาดต่ำ 5. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	1. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี/ใช้ยา (ทำเอง) 2. ขอให้หน่วยงานราชการ แนะนำในการใช้สารธรรมชาติ (ทำให้)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
		<ol style="list-style-type: none"> 3. ชุดตอกแหล่งน้ำให้ลึกพอ (ทำให้) 4. ใช้ระบบชลประทาน (ทำให้) 5. ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทานโรคได้ (ทำร่วม) 6. เว้นระยะการทำมาปริง (ทำเอง) 7. ปลุกพืชหมุนเวียน (ทำเอง) 8. ให้รัฐประกันราคาข้าว (ทำให้) 9. เพิ่มพื้นที่ลานตากข้าว (ทำให้) 10. จัดให้มีกิโลกลางประจำหมู่บ้าน (ทำให้) 11. รวมกันขาย (ทำเอง) 12. ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มชาวนา (ทำเอง) 13. ตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพของดิน (ทำร่วม) 14. เพิ่มการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ทำร่วม)

กิจกรรมที่ 9

สรุปผลการสังเกตการณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของการจัดทำเวทีประชาคม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ข้อเสนอแนะ เพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน

วิทยากร จ.ส.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์ และกลุ่มแกนสังเกตการณ์

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. กลุ่มสังเกตการณ์เข้าสังเกตการณ์ตามใบงานที่ 3 ตามกลุ่มที่แบ่งไว้ โดย
  - กลุ่มแกนหลัก สังเกตการณ์โดย ต.บางระกำ ต.บึงทอง ต.นิคมพัฒนา และ ต.บึงกอก
  - กลุ่มผู้มีแวว สังเกตการณ์โดย ต.ปลักแรด ต.ท่านางงาม และ ต.คยอม่วง
2. สรุปผลการสังเกตการณ์ลงกระดาษปร๊อบ
3. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่

ผลการทำกิจกรรม

กลุ่มสังเกตการณ์กลุ่มที่ 1 ที่สังเกตการณ์กลุ่มแกนหลัก สรุปการสังเกตการณ์ได้ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ**
  - มีการประชุมแบ่งหน้าที่และมอบหมายงาน
  - เตรียมอุปกรณ์
  - จัดสถานที่
2. **ขั้นดำเนินการ**
  - มีการแนะนำตัว
  - ให้ผู้อาวุโสในหมู่บ้านเล่าประวัติตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
  - เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม
  - ผู้ดำเนินการมีการกระตุ้นสู่ประเด็นของปัญหา
  - จัดลำดับความสำคัญโดยการลงคะแนน
  - แบ่งกลุ่ม/ศึกษาปัญหาและนำมาสรุป
3. **ประเด็นเนื้อหา/สาระ**

- มีครอบคลุมทุกด้าน แต่ควรจะนำประเด็นที่สำคัญมาศึกษาเพียงประเด็นเดียวโดยใช้กลุ่มใหญ่

4. ผู้ดำเนินการ

- ไม่มีบทบาทในการกระจายคำถาม
- ใช้คำถามขึ้นา
- ไม่มีการจับประเด็นที่สำคัญ

5. ผู้ช่วยผู้ดำเนินการ

- ควรนั่งสอดแทรกกับชาวบ้าน
- ควรเปิดโอกาสให้คณะทำงานได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการให้มากที่สุดเท่าที่

6. ผู้เข้าร่วมประชาคม

- บางคนไม่กล้าแสดงออก
- ผูกขาดอยู่กลุ่มเดียว

กลุ่มสังเกตการณ์กลุ่มที่ 2 ที่สังเกตการณ์กลุ่มผู้มีแนว ธีการสังเกตการณ์ได้ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ

- ดี พร้อม

2. สถานที่/เวลา

- เหมาะสม

3. ขั้นตอนการจัดเวทีประชาคม

- พร้อมในด้านผู้เข้าร่วมประชุม
- มีความหลากหลายอาชีพ/หลายหน่วยงาน/หลายองค์กร

4. การสร้างบรรยากาศ

- ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความเป็นกันเอง ได้ร่วมกันเสนอความคิดเห็นของ

แต่ละบุคคลและหลากหลาย

แต่ละบุคคลจะมีปัญหาแต่ละกลุ่มและหน่วยงานของตน

- บรรยากาศดี

5. ประเด็น/เนื้อหาสาระ

- มุ่งไปในส่วนเฉพาะกลุ่มและอาชีพส่วนน้อย โดยไม่มุ่งไปในด้านส่วนรวม
- วิธีการแก้ปัญหายังไม่ถูกต้องตามความต้องการที่แท้จริง

6. ผู้ดำเนินการ

- กระตุนน้อย

- การเข้าประเด็นพอใช้
  - การทักทายดีพอใช้
7. ผู้ช่วย
- ชี้นำ
  - ขวนคุย
8. ผู้เข้าร่วม
- บางคนยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
  - ส่วนใหญ่กล้าแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อดี

- (1) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน
- (2) ทุกคนกล้าแสดงออก/พูดความจริง
- (3) เป็นการสร้างระบบประชาธิปไตยที่ดีในชุมชน

ข้อเสีย

- (1) ประชาชนบางคนต้องการแสดงความคิดเห็นแต่ไม่กล้าแสดงออก
- (2) ผู้เข้าร่วมประชุมน้อยทำให้เสนอข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการได้

ไม่เต็ม

- (3) ที่ต่อความต้องการที่แท้จริง
- (4) วิสัยทัศน์ไม่กว้างไกล คือ
  - มองอดีต เพื่ออดีต
  - ไม่มองอดีต ไปมองอนาคต
- (5) เหมือนเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

กิจกรรมที่ 10

สรุปผลการฝึกปฏิบัติและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดี-ข้อบกพร่องของการจัดทำประชาคม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและเสนอแนะ เพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทัศนคติร่วมกัน
3. เพื่อเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ และ จ.ศ.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

วิทยากรและคณะ สรุปถึงผลการฝึกปฏิบัติที่ผ่านมา 2 วัน ว่าส่วนใหญ่ดีแล้ว และควรเพิ่มเนื้อหาส่วนไหน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

ผลของการทำกิจกรรม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- (1) ใช้เวลาดี แต่นำสู่ประเด็นยึดเยื้อไป
- (2) ไม่ถึงประเด็นสำคัญของปัญหา
- (3) การจำกัดความคิดของประชาชน
- (4) ไม่ควรขัดแย้งกันเองในกลุ่มแกน
- (5) ควรที่จะสนใจในประเด็นปัญหาที่นำเสนอ

คำกล่าวสรุป

โดย พลเอก ดร.ศิริ ทิวะพันธุ์ ประธานสถาบันพัฒนาสื่อแยกดินแดน
การจัดการเวทีประชาคมเป็นการจัดทำแผนที่มิโครงการ ชาวบ้านต้องมีความพร้อม
ในการบริหารในหมู่บ้าน มีการบริหารโครงการและมีการนำแผนไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ
ผู้ตรงสอพบแผนจะเป็นผู้นำเสนอความต้องการซึ่งเป็นหน้าที่ของประชาชนโดยตรง จะไม่มี
อุปสรรค เกียวข้อง จะเป็นผู้สนับสนุนโครงการและงบประมาณโดยยึดประชาชนเป็นหลัก
โดยการมุ่งเน้นปัจจัย 4 เป็นสำคัญจึงเน้นทางด้านเกษตร ถ้าหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง
ประเทศชาติก็เจริญและประสบความสำเร็จในทุกด้าน แต่ในปัจจุบันนี้จะมีความยำแย้ง
ทุก ๆ ด้าน แต่ชนบทของเราอยู่ได้เพราะชุมชนเราเข้มแข็ง

แต่ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ มีความก้าวหน้าไปมาก เพราะมีโครงข่าย
ของระบบ Internet โยงใยไปทั่วโลก การทำงานทุก ๆ อาชีพเราต้องมีการพบปะอยู่ตลอดเวลา
เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและนำมาซึ่งอาชีพต่าง ๆ เกิดการรวมกลุ่มในทุกวันนี้
เพื่อแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ให้หมดไปจึงจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งและทำให้ชาติเข้มแข็ง
สามารถก้าววิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้ได้

การประเมินผล
การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนนำระดับตำบล
วันที่ 24 – 25 ก.ค. 2543
ณ วัดหนองพยอม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 35 คน สรุปได้ดังนี้คือ

1. เพศ เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 77.1 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 22.9
2. อายุ ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.3 อายุระหว่าง 36 – 40 คิดเป็นร้อยละ 20.0
3. วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.3
4. ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแกนนำตำบล / หมูบ้าน คิดเป็นร้อยละ 42.9
 อบต. คิดเป็นร้อยละ 20.0

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม สรุปได้ดังนี้คือ

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)
1. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งชุมชนเพียงใด	11.4	51.4	34.3	2.9
2. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการทำเวทีประชาคมเพียงใด	11.4	62.9	25.7	-
3. ก่อนเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการตัดสินใจแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงใด	11.4	71.4	14.3	2.9
4. หลังเข้ารับการอบรม ท่านมีความรู้ในเรื่องชุมชนเข้มแข็งการทำเวทีประชาคม การวางแผนการตัดสินใจแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นเพียงใด	20.0	74.3	5.7	-
5. หลักสูตรที่จัดอบรมครั้งนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด	22.9	65.7	11.4	-

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (%)	มาก (%)	น้อย (%)	น้อยที่สุด (%)
6. เนื้อหาและกระบวนการที่จัดอบรมสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์กับชุมชนของท่านได้มากน้อยเพียงใด	25.7	65.7	5.7	2.9
7. วิทยากรผู้ให้ความรู้เหมาะสมเพียงใด	34.3	51.4	8.6	5.7
8. ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมเพียงใด	11.4	57.1	25.7	5.8
9. สถานที่จัดอบรมเหมาะสมเพียงใด	25.7	51.4	20.0	2.9
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้มีมากน้อยเพียงใด	45.7	45.7	2.9	5.7

ภาพรวมสรุปได้ว่า

1. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.4
2. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการทำเวทีประชาคมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 62.9
3. ก่อนเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการตัดสินใจแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 71.4
4. หลังเข้ารับการอบรมผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 74.3
5. หลักสูตรที่จัดอบรมครั้งนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 65.7
6. เนื้อหาและกระบวนการที่จัดอบรมสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์กับชุมชนระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 65.7
7. วิทยากรผู้ให้ความรู้เหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.4
8. ระยะเวลาในการอบรมเหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 57.1
9. สถานที่จัดอบรมเหมาะสมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.4
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 45.7

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าภายในแต่ละตำบลควรทำเวทีประชาคมเกี่ยวกับเรื่อง
  - การซื้อสิทธิขายเสียง
  - เศรษฐกิจ ผลผลิตทางการเกษตร
  - การประกอบอาชีพ แผนพัฒนาตำบล
  - สังคม ยาเสพติด
2. เดือนที่สามารถจะทำเวทีประชาคมได้ คือ เดือนสิงหาคม – เดือนตุลาคม
3. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าประชาชนในตำบลจะมีส่วนร่วมในการทำเวทีประชาคมในระดับมาก
4. ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าบุคคลที่สามารถจะเป็นแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล คือ
  - ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ปลัด BUR.
  - พัฒนาการ เกษตรตำบล เจ้าหน้าทีสาธารณสุข
5. ควรจะมีการประสานขอส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
6. เอกสารประกอบการอบรมควรมีมากกว่านี้

การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนระดับตำบล ครั้งที่ 8

ระหว่างวันที่ 17 - 18 สิงหาคม 2543

ณ หอประชุมเจ็อนนเรศวร ตำบลหนองแรม

และ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ 7 บ้านหนองแรม

อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
Pibulsongkram Rajabhat University

**การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนระดับตำบล
อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
ณ หอประชุมเขื่อนนเรศวรและที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ตำบลหนองแขม
ระหว่างวันที่ 17 – 18 สิงหาคม 2543**

วันที่ 17 สิงหาคม 2543 (วันแรกของการประชุม)

กิจกรรมที่ 1

ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนะนำวิทยากร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และนายอำเภอพรหมพิรามกล่าวต้อนรับ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการประชุมได้รับรู้ถึงการสร้างกลุ่มในระดับตำบล
3. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง
4. เพื่อให้การสร้างกลุ่มแกนระดับตำบล สามารถเป็นผู้ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักการ
5. เพื่อให้กลุ่มแกนสามารถนำสิ่งที่จะได้รับจากการประชุมครั้งนี้ไปปรับใช้กับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณค่าต่อชุมชนเพิ่มมากขึ้น

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. รับลงทะเบียนผู้เข้าประชุม พร้อมแจกป้ายชื่อ
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมครั้งนี้
3. แนะนำคณะวิทยากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ผลการทำกิจกรรม

1. มีความเป็นกันเอง
2. ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสนใจในกิจกรรมครั้งนี้
3. ทุกหน่วยงานได้ให้ความสนใจในการเข้าร่วมประชุม

กิจกรรมที่ 2

ให้ผู้เข้าร่วมประชุมดู VDO เรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. ให้ผู้เข้าประชุมทราบนโยบาย บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. ทราบถึงกระบวนการในการพัฒนาในแต่ละระดับ
3. สืบหาความพร้อมในทักษะกระบวนการ และความพร้อมในการร่วมกันเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
4. เพื่อประเมินความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้จาก VDO

วิทยากร นายสุทิน เจริญตั้ง หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ชม VDO เรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. วิทยากรกล่าวเสริมเนื้อหาจากการดู VDO

ผลการทำกิจกรรม

ผู้เข้ารับการอบรมได้ให้ความสนใจในการชม VDO และทำความเข้าใจในเนื้อหาความหมายของนโยบาย บทบาทหน้าที่ เทคนิค กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง

กิจกรรมที่ 3

บรรยายพิเศษ เรื่อง "รัฐธรรมนูญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญบทบาทหน้าที่ และความสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
2. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบถึงบทบาทหน้าที่ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบถึงหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นระบบใหม่

วิทยากร นายพินัย อนันตพงศ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

วิธีดำเนินกิจกรรม

บรรยาย

ผลการทำกิจกรรม

1. มีการซักถามปัญหาเกี่ยวกับท่านพินัย
2. ผู้เข้าประชุมได้ให้ความสนใจและตั้งใจฟังเป็นอย่างดี
3. ผู้เข้าประชุมได้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
4. ผู้เข้าประชุมรู้ถึงการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นโดยที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในทุกเรื่อง
5. ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับรู้ถึงบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

กิจกรรมที่ 4

บทบาทหน้าที่ของกลุ่มแกนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบนโยบาย หลักการ วิธีการและบทบาทหน้าที่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจและพัฒนาแบบองค์รวม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจความหมายของเวทีประชาคม/พหุภาคี

4. ให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นลำดับ
5. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมร่วมกันเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดและเข้าใจในเนื้อหา

วิทยากร นางปราณี บำรุงหงษ์ นายสุทิน เจริญสังข์ และคณะนักวิชาการศึกษา
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งประกอบด้วย
นางรัชณี รังสิยานนท์
นางสาวรุ่งอรุณ มาเนตร
นางสาวธนัทพร วันเพ็ญ
นายณสพน พ่วงกระทุ้ม

เวลาที่ใช้ 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แจกใบงานที่ 1
2. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมออกเป็น 3 กลุ่ม โดยแยกเป็น
  - กลุ่มข้าราชการ
  - กลุ่มองค์กรส่วนท้องถิ่น
  - กลุ่มประชาชน
3. ร่วมกันเสนอ แลกเปลี่ยนความคิด แล้วสรุปความคิดเห็นร่วมกัน
4. นำเสนอบนแผ่นฟลิปชาร์ต และคัดเลือกตัวแทนนำเสนอ

ผลการทำกิจกรรม

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มข้าราชการสรุปความหมายตามใบงาน ได้ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

1.1 การพัฒนาแบบองค์รวม

- เป็นการทำให้ดีขึ้นทุก ๆ ด้านไปพร้อมกัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม

สิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง ซึ่งเน้นคนเป็นหลัก

1.2 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- ร่วมแสดงความคิดเห็น
- แลกเปลี่ยนประสบการณ์
- ร่วมดำเนินการกิจกรรม

- รับผิดชอบร่วมกัน

1.3 เวทีประชาคม

- กลุ่มองค์กรชุมชนต่าง ๆ มารวมกันเป็นเครือข่ายร่วมกันทำประโยชน์ และแก้ไขในชุมชนโดยส่วนรวมทุกระดับ

1.4 ยึดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

- ในการแก้ปัญหาของชุมชนให้ยึดการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก
- ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ทำให้เกิดประโยชน์

1.5 พหุภาคี

- การร่วมมือของหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่าย เช่น รัฐ เอกชน NGO บุคคล ชุมชน ท้องถิ่นดั้งเดิม และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

2. บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

2.1 กระตุ้นให้เกิดเวทีประชาคม

2.2 ประสานให้มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่ม แกน, กลุ่มอาชีพ, ประชาชน, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, ประชาชนชาวบ้าน

2.3 สร้างจิตสำนึกให้รักชุมชนส่วนรวม เสียสละเพื่อให้เกิดประโยชน์ มีจิตสาธารณะ

2.4 สนับสนุนให้มีกิจกรรมที่เกิดจากประชาชนอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม

2.5 ประชุม/ติดตามประเมินผล รวบรวมให้ชุมชนทราบ

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มองค์กรส่วนท้องถิ่น สรุปความหมายตามใบงาน ได้ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

1.1 การพัฒนาแบบองค์รวม

- การพัฒนาที่ทุกฝ่ายในสังคมมีโอกาสได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาไปพร้อมกันทั้งด้านคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม

- ให้ประชาชนในชุมชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการคิด ทำ รับผิดชอบ
- ให้ประชาชนมีการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมในการเกื้อกูลต่อกัน
- ให้มีการประชุมพร้อมกัน ตัดสินใจ และรับผิดชอบร่วมกัน กระจาย

ความรู้สู่ชุมชน

1.2 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- ให้ประชาชนในชุมชนร่วมกันคิด ทำ ตัดสินใจ และรับผิดชอบร่วมกัน
- ให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน
- ให้มีการรับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

1.3 เวทีประชาคม

- จุดแลกเปลี่ยนความคิดหรือแสดงความคิดเห็นของคนในชุมชน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของกิจกรรมร่วม

- การระดมความคิดเพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติ

1.4 ยึดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งได้แก่

- ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนโดยเน้นการพัฒนาคนเป็นหลัก

หลัก

- เน้นการรวมตัวของชุมชนและเพิ่มคุณค่าคุณภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

ชุมชน

1.5 พหุภาคี

- การรวมตัวขององค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เช่น องค์กรท้องถิ่น (อปต.)

องค์กรพัฒนาเอกชน NGO ปรากฏีชาวบ้าน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ และส่วนราชการในท้องถิ่น

2. บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

2.1 ส่งเสริมให้ประชุมร่วมกันบ่อยครั้ง

2.2 ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

2.3 สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบร่วมกันในกิจกรรม

สาธารณะ

2.4 ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการทำกิจกรรม

ต่าง ๆ และร่วมกันแก้ไขปัญหา

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มประชาชน
สรุปความหมายตามใบงาน ได้ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

1.1 การพัฒนาแบบองค์รวม

- ชักชวนให้ประชาชนมาร่วมกันเป็นกลุ่มหลาย ๆ กลุ่ม มาร่วมกันเพื่อทำ
ประโยชน์ให้แก่สังคมโดยการเสียสละ

1.2 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- การที่ทุกคนมาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในการร่วมกันคิด ร่วม
กันทำ และร่วมกันแก้ปัญหา

1.3 เวทีประชาคม

- การจัดประชุมเพื่อจะนำปัญหาของแต่ละฝ่ายมาพูดคุยกัน
- การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไข
- มีการลงมติยอมรับในที่ประชุม

1.4 ยึดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งได้แก่

- นำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- ช่วยกันรักษา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมไว้

1.5 พหุภาคี

- การระดมความคิดของหน่วยงานและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอก
ชน เพื่อส่งเสริมและแก้ปัญหาาร่วมกันเพื่อวางแผนปฏิบัติงานในชุมชนให้เข้มแข็ง

2. บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

2.1 ช่วยกันสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน

2.2 สนับสนุนคณะกรรมการหมู่บ้านในการทำงานร่วมกัน

2.3 เผยแพร่และชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติและวางแผนติดตามผล
อย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 5

กระบวนการ / เทคนิค / วิธีการจัดเวที การมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบกระบวนการเทคนิค วิธีการจัดเวที การมีส่วนร่วมและกระบวนการ
ตัดสินใจให้เกิดประสิทธิภาพ

2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการประชาคม
ตำบล

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1.20 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการ

1. บรรยาย
2. แจกเอกสาร

ผลการทำกิจกรรม

1. มีการซักถามในประเด็นปัญหา
2. แลกเปลี่ยนทัศนคติและแนวความคิดใหม่ ๆ
3. กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมในทางความคิด
4. กล้าแสดงออกในทางความคิด
5. ได้ใช้กระบวนการตัดสินใจร่วมกัน

กิจกรรมที่ 6

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการของตำบล
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร นางปราณี นวรุ่งพงศ์ นายสุทิน เจริญสังข์ และคณะนักวิชาการศึกษา

เวลาที่ใช้ 8 ชั่วโมง

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมเป็น 2 กลุ่มแบบคละ และแต่ละกลุ่มจับประเด็นของ
ปัญหา กลุ่มละ 2 ประเด็น
2. แจกใบงานที่ 2

3. จัดทำเวทีประชาคมกลุ่มของตนเอง
4. สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต
5. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่
6. ร่วมกันแสดงความคิดเห็น บทสรุป

ผลการทำกิจกรรม

ผลการทำกิจกรรมจากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 1 สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขได้ตามหัวข้อได้ดังนี้

ก. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

ปัญหาเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1. ราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนสูง
2. ศัตรูพืชรบกวน
3. สภาพดินเสื่อม
4. ใช้สารเคมีมาก
5. ไม่มีอาชีพเสริม
6. ไม่มีทุนในการประกอบอาชีพ
7. ว่างงาน, ประชาชนยากจน
8. ไม่มีการจัดระบบการใช้จ่ายเงิน
9. ราคาน้ำมันแพง

ข. ด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรมประเพณี

ปัญหาเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านยาเสพติด (ยาบ้า)
2. ครอบครัวแตกแยก ไม่มีความอบอุ่น
3. ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน
4. ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง

จากปัญหาเหล่านี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ/ต้นทุนสูง มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ราคาผลผลิตตกต่ำ/ ต้นทุนสูง	<ol style="list-style-type: none"> ใช้สารเคมีมาก ผลผลิตไม่มีคุณภาพ ผลผลิตมีมากล้นตลาด ศัตรูพืชรบกวน ใช้เครื่องจักรกลเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยใช้แรงงานคน 	<ol style="list-style-type: none"> ลดการใช้สารเคมีโดยการ ใช้ปุ๋ยชีวภาพ ส่งเสริมปุ๋ย หมัก ปุ๋ยคอก การใช้ สมุนไพร (ทำเอง) ใช้พันธุ์ที่ดี และส่งเสริม ทุกครั้งตามตลาดต้องการ (ทำร่วม) สร้างลานตาก ยึ่งฉาง ที่อบ (ทำร่วม) ปลูกพืชหมุนเวียน (ทำเอง) ให้รัฐลดการนำเข้าของ การใช้สารเคมี (รัฐทำ)

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 2 สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทาง
แก้ไขได้ตามหัวข้อได้ดังนี้

ก. ด้านการเมืองการปกครอง

ปัญหาเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

1. การเลือกตั้งในระบบท้องถิ่นยังใช้ระบบเครือญาติ
2. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองยังมีน้อย
3. ยังมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง
4. ยังยึดประโยชน์ส่วนตน
5. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐยังเลือกปฏิบัติ มีขั้นตอนมาก

จากปัญหาเหล่านี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ปัญหาการเลือกตั้งใน
ระบบท้องถิ่นยังใช้ระบบเครือญาติมาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. การเลือกตั้งในระบบ ท้องถิ่นยังใช้ระบบ เครือญาติ	1. หวังผลประโยชน์และศักดิ์ศรี 2. ยึดถือขนบธรรมเนียม ประเพณีที่น้อง 3. ไม่มีความรู้ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของตัวแทน ชุมชนที่ถูกเลือก	1. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้เห็นความสำคัญของการ เลือกตั้งในระดับ ท้องถิ่น (ทำร่วม) 2. เลือกคนดี มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต รู้หน้าที่ในงาน ส่วนรวม (ทำเอง)

กิจกรรมที่ 7

การมอบหมายภารกิจให้กลุ่มแกนจัดทำเวทีประชาคมในพื้นที่ 1 หมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมในวันต่อไป
2. เพื่อจัดบุคลากรและมอบหมายหน้าที่
3. เพื่อรักษาร่วมและเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติจริง
4. เพื่อให้เกิดการสนทนาซักถามในส่วนที่ไม่เข้าใจ

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้
กลุ่มดำเนินการ 2 กลุ่ม แยกเป็นกลุ่มแกนหลัก 1 กลุ่ม และกลุ่มผู้มีแวว
1 กลุ่ม
- กลุ่มผู้สังเกตการณ์ 2 กลุ่ม
2. แจกใบงานที่ 3
3. แยกย้ายตามกลุ่มเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันภายในกลุ่ม
4. ทบทวนกระบวนการ เทคนิควิธีการจัดเวทีประชาคมและภารกิจในตอนเช้า

วันรุ่งขึ้น

ผลการทำกิจกรรม

มีการแบ่งกลุ่มมอบหมายงานกันดังนี้

1. กลุ่มดำเนินการ

- กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วย ตำบลหนองแรมและตำบลมะตอง
- กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตำบลมะตองและตำบลศรีภิรมย์

2. กลุ่มผู้สังเกตการณ์

- กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วยตำบลวงษ์ทอง ตำบลคงประคำ ตำบลวังวน และตำบลตลุกเทียม
- กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วยตำบลท่าช้าง ตำบลหนองกลาง ตำบลพรหมพิราม และตำบลทับยายเชียง

จากการสังเกตและการซักถาม ผู้เข้าประชุมมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการจัดเวทีประชาคม และพร้อมที่จะปฏิบัติจริง

วันที่ 18 สิงหาคม 2543 (วันที่สองของการประชุม)

กิจกรรมที่ 8

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม 1 หมู่บ้าน สถานที่ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม คือ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ 7 บ้านหนองแรม ตำบลหนองแรม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหา ปัญหาและความต้องการของชุมชน
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ และ จ.ส.อ. สุนิรมิต ชุ่มพงษ์

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มชาวบ้านออกเป็น 2 กลุ่ม
2. ให้กลุ่มผู้ดำเนินการ 2 กลุ่ม ที่แบ่งไว้คือกลุ่มแกนหลักและกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
การจัดเวทีประชาคมกับกลุ่มชาวบ้านกลุ่มต่อกลุ่ม
3. วิทยากรและคณะร่วมสังเกตการณ์ และเพิ่มเติมความรู้ในบางเรื่อง

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้าน ที่ดำเนินการโดยกลุ่มแกนหลัก (ตำบลหนองแวม และตำบลมะค้อ) สรุปปัญหาที่สำคัญ ได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มแกนหลัก)

ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

1. ราคาผลผลิตทำนาตกต่ำต้นทุนสูง
2. ไม่มีอาชีพเสริม
3. การว่างงาน
4. การเลี้ยงสัตว์ขาดทุน

ด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรม

1. ศักยภาพต่ำ
2. คนในหมู่บ้านขัดแย้งกัน
3. คนในหมู่บ้านเป็นโรคหัวใจ เบาหวาน ความดัน และกระดูกข้อ
4. จบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ
5. ไม่สืบทอดประเพณีดั้งเดิม

ด้านการเมืองการปกครอง

1. การเลือกตั้งขาดความโปร่งใส

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ถนนในหมู่บ้านเป็นหลุมเป็นบ่อ
2. ไม่มีไฟฟ้าตามรายทางใช้
3. ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ
4. ศาลาที่พักริมทางมีไม่พอ

จากปัญหาทั้งหมดที่ได้นี้ ได้นำปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 คือ ราคาผลผลิตทำนา ตกต่ำ/ต้นทุนสูง มาทำประชาคมในรูปของการหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไขซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ราคาผลผลิต ทำนา ตกต่ำ/ต้นทุนสูง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปุ๋ย, น้ำมัน, ยาปราบศัตรูพืช ราคาแพง 2. ผลผลิตล้นตลาด 3. ศัตรูพืชรบกวน 4. พ้อค้าคนกลางกดราคา 5. ความชื้นสูง 6. ผลผลิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาด 7. กำหนดราคาเองไม่ได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลดการทำนาล้างลงเฉลี่ยปีละ 2 ครั้ง (ทำเอง) 2. สร้างอาชีพเสริม (ทำร่วม) 3. สร้างลานตากข้าว (ทำร่วม) 4. ใช้เครื่องจักรให้ได้มาตรฐาน (รัฐทำให้)

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้านที่ดำเนินการโดยกลุ่มผู้มีแนว (ตำบลมะตูม และตำบลศรีภิรมย์) สรุปปัญหาที่สำคัญ ได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มผู้มีแนว)

ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

1. ราคาผลผลิตตกต่ำ/ต้นทุนสูง
2. พ้อค้าคนกลางกดราคา
3. ชาดอาชีพเสริม
4. การทำนาล้างครั้งเกินไป
5. ฤดูระบาดของศัตรูพืช
6. ส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินทำกิน เกิดการว่างงาน
7. ใช้สารเคมีมาก

ด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรม

1. ความสามัคคีในการจัดกิจกรรมและการประชุมในหมู่บ้านมีน้อย
2. ชาดการรวมกลุ่ม ไม่มีความเสียสละในส่วนรวม
3. การสื่อสารไม่สะดวก
4. เยาวชนติดยาเสพติด

5. ไปทำงานต่างจังหวัดมาก

ด้านการเมืองการปกครอง

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐบางหน่วยไม่ค่อยออกมาให้คำแนะนำ
2. การออกเอกสารสิทธิในที่ดินยังคงค้างมาก
3. ยังมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งอยู่

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. การทิ้งขยะไม่เป็นที่
2. การคมนาคมไม่สะดวก

จากปัญหาทั้งหมดที่ได้นี้ ได้นำปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 และ 2 คือ ราคาผลผลิต ตกดต่ำ/ต้นทุนสูง และพ่อค้าคนกลางกดราคา มาทำประชาคมในรูปของการหาสาเหตุ และ แนวทางแก้ไขซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ราคาผลผลิตตกดต่ำ/ ต้นทุนสูง	1. ผลผลิตไม่มีคุณภาพ 2. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพันธุ์พืช 3. ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก เกินไป	1. รวบรวมเกษตรกรด้าน การผลิต (ทำเอง) 2. ใช้พันธุ์พืชส่งเสริมและ ตลาดต้องการ (ทำร่วม) 3. สร้างลานตาก อบ และ ฉางเก็บ (ทำให้)
2. พ่อค้าคนกลางกด ราคา	1. มีสารพิษตกค้าง 2. ขาดการควบคุมดูแลจาก หน่วยงานของรัฐ	1. ลดการผลิตและใช้สาร เคมีให้น้อยลง (ทำเอง) 2. รัฐให้คำแนะนำในการ ผลิต (ทำร่วม)

กิจกรรมที่ 9

สรุปผลการสังเกตการณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของการจัดทำเวทีประชาคม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุง และเสนอแนะ เพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน
3. เพื่อให้ทราบและรับรู้ว่าการปฏิบัติจัดทำเวทีประชาคมเป็นไปตามขั้นตอนหรือไม่

วิทยากร จ.ส.ต. สุนิมิต ชุ่มพงษ์ และกลุ่มแกนผู้สังเกตการณ์

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. กลุ่มผู้สังเกตการณ์เข้าสังเกตการณ์ตามใบงานที่ 3 ตามกลุ่มที่แบ่งไว้ โดย
  - กลุ่มแกนหลัก สังเกตการณ์โดยคำบดบังมือ คำบดบังราคา คำบดบังงาน และคำบดบังเทียม
  - กลุ่มผู้มีแวว สังเกตการณ์โดยคำบดบังราคาและคำบดบังใจ
2. สรุปผลการสังเกตการณ์และเขียนลงกระดาษหรีบขาว
3. นำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

ผลการทำกิจกรรม

กลุ่มสังเกตการณ์กลุ่มที่ 1 ที่สังเกตการณ์กลุ่มแกนหลัก สรุปการสังเกตการณ์ได้ดังนี้

ประเด็น	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
1. ชั้นเตรียม/แบ่งงาน/สื่ออุปกรณ์		
2. สถานที่/เวลา	<ul style="list-style-type: none"> - มีเสียงรบกวน - เวลาค้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การเป็นธรรมชาติ - การเพิ่มเวลา
3. ขั้นตอนการจัดเวทีประชาคม	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีการแนะนำผู้ดำเนินการผู้เข้าร่วม 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรแนะนำบทบาท

ประเด็น	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
4. การสร้างบรรยากาศ	- ไม่แจ้งวัตถุประสงค์เป้าหมาย	- การสร้างบรรยากาศเข้าสู่เนื้อหา
5. ประเด็น/เนื้อหา/สาระ	- ไม่นำสรุปประเด็นให้กลุ่มเข้าใจความหมาย	- ควรอธิบายประเด็นให้ชัดเจน
6. ผู้ดำเนินการ	- มีการชี้นำ	- ควรกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนได้แสดงออก
ผู้ช่วย	- ไม่ควรสกัดกั้นความคิด	- ควรให้สมาชิกเสนอแบบประชาธิปไตย

กลุ่มสังเกตการณ์กลุ่มที่ 2 ที่สังเกตการณ์กลุ่มผู้มีแนว สรูปการสังเกตการณ์ได้ดังนี้

ประเด็น	ข้อดี	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
1. ชั้นเตรียม/แบ่งงาน/สื่ออุปกรณ์		- ไม่มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน	- ควรแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน
2. สถานที่/เวลา	- สถานที่ดี	- การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนแบ่งเวลาไม่เหมาะสม	- ควรใช้เวลาให้กระชับ
3. ขั้นตอนการจัดเวทีประชาคม	- เป็นกันเองดี - สนุกสนาน สร้างบรรยากาศ	- สมาชิกไม่ค่อยกล้าแสดงออก - ไม่ชัดเจนในการทำตามขั้นตอน - ไม่มีการเตรียมบุคคลที่จะนำเสนอ	- ควรกระตุ้นให้สมาชิกมีความกล้าที่จะแสดงออก - ควรให้ผู้อาวุโสหรือผู้รู้ดี เสนอแบบธรรมชาติ
- การแนะนำตัว - สร้างความเป็นกันเอง - เข้าสู่ประเด็นโดยผู้อาวุโส			

ประเด็น	ข้อดี	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
4. ตั้งคำถามของข้อมูล ชุมชน - การจัดอันดับ ความสำคัญของ ปัญหา - การนำประเด็นมา หาสาเหตุและแนว ทางแก้ไข - การแยกกิจกรรม โครงการ	- การตั้งคำถามมี ความต่อเนื่อง	- ผู้กระตุ้นพูดคลุม เครือไม่ชัดเจน ทำให้ภาพออก เป็นโครงสร้าง พื้นฐาน - สมาชิกไม่เข้าใจ วิธีการจัดลำดับ ความสำคัญ - ใช้เวลานานเกิน ไปและออกนอก ประเด็นในการ นำปัญหามา กำหนดแนวทาง แก้ไข	- ผู้กระตุ้นควรพูด ให้ชัดเจน - ไม่ควรใช้คำว่า “ปัญหา” ควรใช้ คำว่า “คิดอย่าง ไฉน” - ควรชี้แจงการให้ คะแนนให้ชัดเจน - ควรนำปัญหามา หาสาเหตุและ แนวทางแก้ไขให้ กระชับกับเวลา

กิจกรรมที่ 10

สรุปผลการฝึกปฏิบัติและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดี – ข้อบกพร่องของการจัดทำประชาคม และดำเนินการแก้ไข
ปรับปรุงและเสนอแนะ เพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทัศนคติร่วมกัน
3. เพื่อเพิ่มเติมในส่วนที่ยังบกพร่อง

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ จ.ส.อ. สุนิมิต ชุ่มพงษ์ และ อาจารย์น้อย ลายคราม

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

วิทยากรและคณะ สรุปถึงผลการฝึกปฏิบัติที่ผ่านมา 2 วัน ว่าส่วนใหญ่ดีแล้ว และ
 ควรมีการเพิ่มเนื้อหาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

ผลการทำกิจกรรม

ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ (วันที่ 17 สิงหาคม 2543)

1. ไม่มีการแนะนำตัว
2. ผู้กระตุ้น กระตุ้นน้อยและไม่ทันได้กระตุ้น
3. การให้ความสำคัญกับกระดาษมากเกินไป
4. มีการเชื่อมโยงในปัญหาน้อยเกินไป
5. มีการครอบงำความคิดเกินไป
6. แย่งกันเสนอความคิด
7. ไม่นิยมการยกมือในการจัดเวทีประชุม
8. เสนอปัญหาไม่จบประเด็นก็เริ่มปัญหาใหม่
9. บางคนไม่ได้แสดงความคิดเห็นเลย
10. เลขานุการ ต้องจดทุกคำพูด ทุกปัญหาที่เสนอ
11. ต้องมีเทคนิคในการเข้าสู่ประเด็น

การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มนักในระดับตำบล ครั้งที่ 9
ระหว่างวันที่ 3 - 4 กรกฎาคม 2543

ณ หอประชุมอำเภอชาติตระการ ตำบลป่าแดง
และ อบต. ชาติตระการ หมู่ที่ 6 ตำบลชาติตระการ
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
Pibulsongkram Rajabhat University

การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มแกนระดับตำบล
อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
ณ หอประชุมอำเภอชาติตระการ และ อบต. ชาติตระการ
ค.ชาติตระการ อ.ชาติตระการ
ระหว่างวันที่ 3 – 4 สิงหาคม 2543

วันที่ 3 สิงหาคม 2543 (วันแรกของการประชุม)

กิจกรรมที่ 1

ชี้แจงวัตถุประสงค์ แนะนำวิทยากร เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง และนายอ.ว. ชาติตระการ กล่าวต้อนรับ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการประชุมได้รับรู้ถึงการสร้างกลุ่มในระดับตำบล
3. เพื่อให้ทราบถึงวิธีการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง
4. เพื่อให้การสร้างกลุ่มแกนระดับตำบล สามารถเป็นผู้ส่งเสริมกระบวนการ

พัฒนาตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักการ

5. เพื่อให้กลุ่มแกนสามารถนำสิ่งที่จะได้รับจากการประชุมครั้งนี้ไปปรับใช้กับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณค่าต่อชุมชนเพิ่มมากขึ้น

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. รับลงทะเบียนผู้เข้าประชุม พร้อมแจกป้ายชื่อ
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมครั้งนี้
3. แนะนำคณะวิทยากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
4. ว่าที่ร้อยตรี สวัสดิ์ เกติมงคล นายอำเภอชาติตระการ กล่าวต้อนรับผู้เข้า

ประชุม วิทยากร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ผลการทำกิจกรรม

บรรยากาศในการประชุม

1. มีความเป็นกันเอง
2. ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสนใจในกิจกรรม ตั้งใจฟังและให้ความร่วมมือดี
3. มีพระสงฆ์เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ ท่านก็ได้ให้ความสนใจและร่วมมือเป็นอย่างดี
4. ท่านนายอำเภอชาติตระการ มีความเป็นกันเองและให้การต้อนรับเป็นอย่างดี

กิจกรรมที่ 2

เสนอ VDO เรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. ให้ผู้เข้าประชุมทราบ นโยบาย บทบาทหน้าที่ และกรณีมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. ทราบถึงกระบวนการในการพัฒนาในแต่ละระดับ
3. สืบหาความพร้อมในทักษะกระบวนการ และความพร้อมในการร่วมกันเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
4. เพื่อประเมินความเข้าใจในเนื้อหาที่ดูจาก VDO

วิทยากร จ.ต.อ.สุमित ชุ่มพงษ์ เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 5 และนายสุทิน เจริญสังข์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 30 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ให้ผู้เข้ารับการประชุมได้ชม VDO เรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. วิทยากรกล่าวเสริมเนื้อหาจากการดู VDO

ผลการทำกิจกรรม

ผู้เข้ารับการประชุมได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการชม VDO และทำความเข้าใจในเนื้อหา ความหมายของนโยบาย บทบาทหน้าที่ เทคนิค กระบวนการมีส่วนร่วม และพหุภาคี เพื่อให้เกิดกระบวนการในการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

กิจกรรมที่ 3

บรรยายพิเศษ เรื่อง "รัฐธรรมนูญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญบทบาทหน้าที่ และความสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน
2. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบถึงบทบาทหน้าที่ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบถึงหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นระบบใหม่

วิทยากร นายทินัย อนันตพงศ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

การบรรยาย

ผลการทำกิจกรรม

จากการสังเกตและการซักถามพบว่า ผู้เข้าประชุมมีความสนใจ และได้รับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับที่น่าพอใจ และสามารถพัฒนาให้เข้มแข็งซึ่งจะนำไปสู่การพึ่งตนเองได้

กิจกรรมที่ 4

บทบาทหน้าที่ของกลุมแกน ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทราบนโยบาย หลักการ วิธีการและบทบาทหน้าที่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
2. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจและพัฒนาแบบองค์รวม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจความหมายของเวทีประชาคม / พหุภาคี
4. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมเข้าใจปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

5. เพื่อให้ผู้เข้าประชุมร่วมกันเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดและเข้าใจในเนื้อหา
เพิ่มมากขึ้น

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์, จ.ศ.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์ และคณะนักวิชาการศึกษา
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งประกอบด้วย
นางรัชณี รั้งสิทธิ์านนท์
นางสาวรุ่งอรุณ มาเนตร
นางสาวธัญพร วันเพ็ญ
นายณสพน พ่วงกระทุ้ม

เวลาที่ใช้ 1.30 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แจกใบงานที่ 1
2. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแยกกลุ่มข้าราชการและ

กลุ่มประชาชน

3. ร่วมกันนำเสนอ แลกเปลี่ยนความคิด แล้วสรุปความคิดเห็นร่วมกัน
4. นำเสนอบนแผ่นฟิลิปชาร์ท
5. คัดเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

ผลการทำกิจกรรม

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของกลุ่มประชาชน
สรุปความหมายตามใบงานได้ ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
การพัฒนาแบบองค์รวม
(1) การใช้คนเป็นศูนย์รวมในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- (1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วม

ตรวจสอบได้

เวทีประชาคม

เวทีของคนส่วนใหญ่มาแสดงความคิดเห็นกันเพื่อนำแนวความคิดไปสู่การกระทำที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก โดยนำความคิดจากกลุ่มเล็กไปสู่เวทีกลุ่มใหญ่ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง

ยึดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

- (1) การรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ เช่น คน ป่า ไม้ น้ำ
- (2) ให้ชุมชนนั้นเรียนรู้คู่ประโยชน์ของทรัพยากรในชุมชน
- (3) ขาดทรัพยากรบุคคลมาให้ความรู้และแนะนำ
- (4) ยึดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเสริมสร้างที่มีในชุมชน
- (5) ยึดการพึ่งตนเองเป็นหลัก
- (6) ฟื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรมกลับสู่สภาพเดิม

พหุภาคี

- (1) การรวมกลุ่มหลาย ๆ กลุ่มในหลายสาขาอาชีพ มาร่วมความคิด

ร่วมกันทำ

- (2) เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและเกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

- สร้างเวทีประชาพิจารณ์อย่างต่อเนื่อง
- สำรวจปัญหาชุมชน
- ตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชน
- ประสานเชื่อมโยงทุกส่วนราชการและองค์กรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการ

กระทำ

ผลการทำกิจกรรมจากการทำกิจกรรมตามใบงานที่ 1 ของข้าราชการ สรุปความหมายตามใบงานได้ ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาแบบองค์รวม

การพัฒนาพร้อมกันทุกระดับ/ทุกด้านไปสู่เป้าหมายเดียวกัน เพื่อความกินดี

อยู่ดี คิดดี และทำดี

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การร่วมคิดร่วมทำร่วมตัดสินใจ และ แก้ไขปัญหาาร่วมกัน

เวทีประชาคม

การนำประเด็นปัญหา ความต้องการ มาแสดงความคิดเห็นและและสรุปประเด็นนั้นออกมาาร่วมกัน

ยึดปัญหาความต้องการทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ

การแก้ไขปัญหาความต้องการต่าง ๆ โดยการนำทรัพยากรของชุมชนมาเป็นส่วนแก้ไขปัญหา ความต้องการของชุมชน

พหุภาคี

ความร่วมมือของหลายฝ่ายไม่จำกัด เช่น ชุมชนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น NGO ปัจเจกบุคคล ฯลฯ

2. บทบาทหน้าที่กลุ่มแกนระดับตำบล

1. สำรวจปัญหาความต้องการ
2. สนับสนุนกลุ่มองค์กรในท้องถิ่น
3. ประสานความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
4. ร่วมจัดเวทีประชาคม
5. เป็นพลังขับเคลื่อน (กระตุ้น)
6. หมั่นประชุมเป็นเนืองนิจ
7. ประชุม และ เลิกประชุมอย่างพร้อมเพรียง
8. จัดทำกิจกรรมติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 5

กระบวนการ / เทคนิค / วิธีการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบกระบวนการเทคนิค วิธีการจัดเวทีการมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจให้เกิดประสิทธิภาพ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการประชาคมตำบล

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ และ จ.ส.อ.สุนิมิต ชุ่มหงษ์

เวลาที่ใช้ 1.20 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. บรรยาย
2. แจกเอกสาร

ผลการทำกิจกรรม

เกิดการซักถาม แลกเปลี่ยนทัศนคติและแนวความคิดใหม่ ๆ ในหลาย ๆ แง่มุมมอง และในหลาย ๆ ด้าน มีการโต้แย้งบ้างบางปัญหาเพื่อที่จะหาข้อยุติของปัญหาให้ออกมาได้ผลดี ซึ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมได้มีส่วนร่วมทางความคิด กล้าแสดงออกและได้ใช้กระบวนการในการตัดสินใจของชุมชนร่วมกัน

กิจกรรมที่ 6

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหา ปัญหา และความต้องการของตำบล
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญห
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร นักพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก และคณะนักวิชาการศึกษา

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมเป็น 2 กลุ่มแบบคละ และแต่ละกลุ่มจับประเด็นของปัญหา กลุ่มละ 2 ประเด็น ตามใบงานที่ 2
2. จัดทำเวทีประชาคมกลุ่มของตนเอง
3. สรุปปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขลงบนกระดาษฟิลิปชาร์ท
4. นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่

5. ร่วมกันแสดงความคิดเห็น บทสรุป

ผลการทำกิจกรรม

ผลการทำกิจกรรมจากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มแกนกลุ่มที่ 1 สรุปปัญหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไขได้ตามหัวข้อได้ดังนี้

ก. ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

ปัญหา เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

- (1) อาชีพทางด้านการเกษตรประสบปัญหาขาดทุน
- (2) คนว่างงาน
- (3) ภัยธรรมชาติ
- (4) ประชาชนมีรายได้น้อย
- (5) ขาดอาชีพเสริม
- (6) ขาดแหล่งน้ำ
- (7) ค่าครองชีพสูง

จากปัญหานี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ปัญหาทางด้านการเกษตรประสบปัญหาขาดทุน มาสรุปสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. อาชีพทางด้านการเกษตรประสบปัญหาขาดทุน	1. ต้นทุนสูง 2. พึ่งเทคโนโลยีมาก 3. ราคาผลผลิตตก 4. ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต	1. หันมาใช้ปุ๋ย/ยาทางชีวภาพ (ทำเอง) 2. หันมาใช้แรงงานคน/สัตว์ (ทำเอง) 3. ให้รัฐประกันราคาผลผลิต (ทำให้) 4. หาแหล่งตลาดใหม่และลดการผลิตให้น้อยลง (ทำร่วม)

ข. ด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรมประเพณี

ปัญหาเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านยาเสพติด

2. สังคมเห็นแก่ตัว
3. รับผิดชอบต่อสังคม
4. ขาดศีลธรรม จริยธรรม
5. ขาดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
6. อพยพแรงงาน

จากปัญหาเหล่านี้ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ปัญหาด้านยาเสพติด มาสรุปสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ปัญหาด้านยาเสพติด	<ol style="list-style-type: none"> 1. แหล่งผลิต/ขายมีมาก 2. ขายได้ดี 3. ครอบครัวยากจน 4. ความเชื่อผิด ๆ 5. เจ้าหน้าที่ดูแลปราบปรามไม่จริงจัง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติดโดยยกมาให้คนรู้ (ทำร่วม) 2. ทำลายแหล่งผลิตโดยประชาชนมีส่วนร่วม (ทำร่วม) 3. ชุมชนช่วยสอดส่องดูแล (ทำเอง) 4. จัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด (ทำร่วม) 5. นำผู้ติดยาไปบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพ (ทำร่วม) 6. ประสานงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้นำท้องถิ่นหามาตรการแก้ไขอย่างจริงจัง (ทำร่วม) 7. ส่งเสริมอาชีพในชุมชน (ทำร่วม)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
		8. จัดโครงการอบรม จริยธรรม (ทำเอง) 9. จัดกิจกรรมเนื่องใน วันครอบครัว (ทำเอง) 10. ส่งเสริมการกีฬาในชุมชน (ทำร่วม)

ผลการทำกิจกรรมจากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มที่ 2 สรุปปัญหา สาเหตุ และ
 แนวทางแก้ไขตามหัวข้อได้ดังนี้

ค. ปัญหาด้านการเมืองการปกครอง

ปัญหาเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

1. ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นไม่รับบทบาทหน้าที่
2. การซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง
3. ประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการเลือกตั้ง
4. เกิดการแตกแยกความสามัคคี
5. เปลี่ยนแปลงผู้บริหารและนโยบายระดับตำบล
6. ประชาชนเห็นแก่ญาติพี่น้อง
7. ผู้บริหารขาดคุณภาพ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว
8. การกระจายอำนาจทั้งดีและไม่ดี
9. การเปลี่ยนแปลง เช่น อบต. เทศบาล มีการเลือกตั้งบ่อย

จากปัญหาเหล่านี้ ได้ยกปัญหาที่สำคัญ อันดับ 1 และ 2 คือ ปัญหาผู้บริหาร
 องค์กรท้องถิ่นไม่รับบทบาทหน้าที่ มาสรุปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ผู้บริหารองค์กรท้องถิ่นไม่รับบทบาทหน้าที่	1. ไม่ศึกษาความรู้ ระเบียบ 2. พื้นฐานการศึกษา 3. เห็นแก่ตัว 4. ไม่มีคุณธรรม	1. ให้ความรู้โดยการ ฝึกอบรมผู้บริหารและ ประชาชน (ทำร่วม)

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
		2. กำหนดพื้นฐานความรู้ผู้สมัครไม่ต่ำกว่า ม. 3 (ทำให้) 3. พัฒนาจิตใจให้เห็นประโยชน์ส่วนรวม (ทำเอง)

ง. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหาเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

1. ป่าไม้ถูกทำลาย
2. ดินเสื่อมคุณภาพ
3. มลพิษจากสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะส่งกลิ่นเหม็น
4. น้ำอุปโภคและการเกษตรไม่เพียงพอ

จากปัญหาดังกล่าว ได้ยกปัญหาที่สำคัญอันดับ 1 คือ ปัญหาป่าไม้ถูกทำลาย
 ทำให้เสื่อมถอย มาสรุปสาเหตุและแนวทางแก้ไขดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ป่าไม้ถูกทำลาย ทำให้เสื่อมถอย	1. ที่ทำกินน้อย 2. ประชากรในครัวเรือนเพิ่มขึ้น 3. ขาดความรู้ อาชีพเสริม	1. ส่งเสริมอาชีพเศรษฐกิจพอเพียง (ทำเอง)

กิจกรรมที่ 7

กรมอบหมายภารกิจให้กลุ่มแกนจัดทำเวทีประชาคมในพื้นที่ 1 หมู่บ้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อชี้แจงขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมในวันต่อมา
2. เพื่อจัดบุคลากรและมอบหมายหน้าที่
3. เพื่อชักจูงและเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติจริง
4. เพื่อให้เกิดการสนทนาซักถามในส่วนที่ไม่เข้าใจ

วิทยากร จ.ส.อ. สุนิมีต ชุ่มพงษ์ เจ้าหน้าที่งานพัฒนาชุมชน 5 สำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดพิษณุโลก

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้
  - กลุ่มดำเนินการ 2 กลุ่ม แยกเป็นกลุ่มแกนหลัก 1 กลุ่ม และกลุ่มผู้มีแนว
2. แจกใบงานที่ 3 ให้กลุ่มสังเกตการณ์
3. แยกย้ายตามกลุ่มเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันภายในกลุ่ม
4. ทบทวนกระบวนการ เทคนิควิธีการจัดเวทีประชาคมและภารกิจในตอนเช้า

วันรุ่งขึ้น

ผลการทำกิจกรรม

มีการแบ่งกลุ่มมอบหมายงานกันดังนี้

1. กลุ่มดำเนินการ
  - กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วยตำบลชาติตระการ
  - กลุ่มผู้มีแนว ประกอบด้วยตำบลบ้านดง
2. กลุ่มผู้สังเกตการณ์
  - กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มแกนหลัก ประกอบด้วยตำบลสวนเมี่ยง และ
  - กลุ่มผู้สังเกตการณ์กลุ่มผู้มีแนว ประกอบด้วยตำบลปอภาค และตำบล

ท่าสะแก

จากการสังเกตและการซักถาม ผู้เข้าประชุมมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ
และขั้นตอนการดำเนินการจัดเวทีประชาคม และพร้อมที่จะปฏิบัติจริง

วันที่ 4 สิงหาคม 2543 (วันที่สองของการประชุม)

กิจกรรมที่ 8

ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคม 1 หมู่บ้าน สถานที่ที่ฝึกปฏิบัติจัดเวทีประชาคมคือ อบต. ขาดติระการ หมู่ที่ 6 ตำบลขาดติระการ อำเภอขาดติระการ จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. เพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน
3. เพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหา
4. เพื่อให้รู้ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดเวทีประชาคม

วิทยากร นายสุทิน เจริญสังข์ และ จ.ส.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มชาวบ้านออกเป็น 2 กลุ่ม
2. ให้กลุ่มผู้ดำเนินการ 2 กลุ่มที่แบ่งไว้คือกลุ่มแกนหลัก และกลุ่มผู้มีส่วนดำเนินการจัดเวทีประชาคมกับกลุ่มชาวบ้านกลุ่มต่อกลุ่ม
3. วิทยากรและคณะร่วมสังเกตการณ์ และเพิ่มเติมความรู้ในส่วนที่ยังขาด

ผลการทำกิจกรรม

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้าน ที่ดำเนินงานโดยกลุ่มแกนหลัก (ตำบลขาดติระการ) สรุปปัญหาที่สำคัญได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มแกนหลัก)

- (1) ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- (2) ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ/ต้นทุนสูง
- (3) ยาเสพติด (ยาบ้า)
- (4) อพยพแรงงานและขาดบุคลากรดูแลเด็กก่อนวัยเรียน
- (5) นักการเมืองเห็นแก่ตัวไม่ดูแลประชาชน
- (6) หนี้สินมาจากการกู้ยืมเงินทุน

จากปัญหาทั้งหมดที่ได้นี้ ได้นำปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 และ 2 คือขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ/ต้นทุนสูง มาจัดทำประชาคมในรูปของการหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข สรุปได้ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. คลองต้นเขินไม่ได้มาตรฐาน 2. พื้นที่ที่จะส่งน้ำไปนั้นมีทั้งสูงและต่ำ 3. ขาดงบประมาณสนับสนุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขุดลอกคลองให้ได้มาตรฐาน/คอนกรีต (ทำให้) 2. เจาะบ่อบาดาล (ทำร่วม) 3. ขอบประมาณสนับสนุนปรับปรุง ต่อเติม ก่อสร้างใหม่ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ทำให้)
2. ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ/ต้นทุนสูง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถูกพ่อค้าคนกลางมาเปรียบ 2. ไม่มีตลาดกลางรองรับผลผลิต 3. พื้นที่เสื่อมคุณภาพ ลาดชัน 4. ค่าแรงสูง ยาปราบศัตรูพืช ปุ๋ย และน้ำมันราคาแพง 5. ขาดลานตากผลผลิต 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รวมกลุ่มต่อรองราคา (ทำเอง) 2. ลดปริมาณการผลิตให้น้อยลง (ทำเอง) 3. ปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ (ทำเอง) 4. รู้จักเรียนรู้ในการทำปุ๋ยหมัก และเอาแรงกันทำ (ทำร่วม) 5. สร้างลานตากผลผลิต (ทำให้)

จากการทำเวทีประชาคมของกลุ่มชาวบ้านที่ดำเนินงานโดยกลุ่มผู้มีแวว (ตำบลป่าแดง) สรุปปัญหาที่สำคัญได้ดังนี้

สภาพปัญหา (กลุ่มผู้มีแวว)

- (1) การคมนาคมไม่สะดวก
- (2) เยาวชนขาดอาชีพเสริม

- (3) ยาเสพติด (ยาบ้า)
- (4) คีตรูปีรในนาข้าว (หอยเชอรี่)
- (5) ขาดไฟฟ้ารายทางและมีไฟฟ้าใช้ไม่ทั่วถึง
- (6) ราคาสผลผลิตตกต่ำ
- (7) นักเรียนโดนให้ออกกลางคัน
- (8) ขาดความร่วมมือด้านกิจกรรมสาธารณะประโยชน์
- (9) ขาดสวัสดิการคนชรา (ผู้สูงอายุ)
- (10) ห้องน้ำบริเวณโรงเรียนไม่สะอาด
- (11) ยุงลายชุกชุม
- (12) ป่าไม้ถูกทำลาย
- (13) เด็กเรียนจบภาคบังคับไม่มีทุนเรียนต่อ
- (14) สัตว์น้ำลดน้อยลง
- (15) การทำมาหากินผิดเคือง

จากปัญหาทั้งหมดที่ได้นี้ ได้นำปัญหาที่สำคัญอันดับที่ 1 และ 2 คือ ปัญหา การคมนาคมไม่สะดวก และเยาวชนขาดอาชีพเสริม มาจัดทำประชาคมในรูปของถาวรหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข สรุปได้ดังนี้

ปัญหา	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
1. การคมนาคมไม่สะดวก	<ol style="list-style-type: none"> 1. เดินทางไปทำงานลำบาก 2. เด็กนักเรียนมาเรียนไม่สะดวก 3. ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ 4. น้ำขุ่นทำให้ถนนขาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก (ทำให้) 2. สร้างถนนคอนกรีต (ทำให้) 3. ปรับปรุงสะพานและ ถนนที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น
2. เยาวชนขาดอาชีพเสริม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดงานหลักเก็บเกี่ยว 2. ขาดเงินทุน 3. ขาดความรู้ในการที่จะทำอาชีพเสริม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระดมทุนโดยการออมทรัพย์ (ทำเอง) 2. ฝึกอบรมด้านอาชีพ (ทำให้) 3. ส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ เช่น ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำไรนา สวนผสม (ทำร่วม)

กิจกรรมที่ 9

สรุปผลการสังเกตการณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของการจัดทำเวทีประชาคม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ข้อเสนอแนะเพื่อจัดทำเวทีประชาคมในครั้งต่อไป
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน
3. เพื่อให้ทราบและรับรู้ว่าการปฏิบัติจัดทำเวทีประชาคมเป็นไปตามขั้นตอนหรือไม่

วิทยากร จ.ส.อ.สุนิมิต ชุ่มพงษ์ และกลุ่มแกนผู้สังเกตการณ์

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. กลุ่มผู้สังเกตการณ์เข้าสังเกตการณ์ตามใบงานที่ 3 ตามกลุ่มที่แบ่งไว้โดย
  - กลุ่มแกนหลักสังเกตการณ์โดยตำบลสวนเมี่ยง และตำบลบ้านดง
  - กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสังเกตการณ์โดยตำบลบ่อภาค และตำบลท่าสะแก
2. สรุปผลการสังเกตการณ์และเขียนลงกระดาษปริบขาว
3. นำเสนอข้อดีที่ประชุมใหญ่

ผลการทำกิจกรรม

กลุ่มสังเกตการณ์กลุ่มที่ 1 ที่สังเกตการณ์กลุ่มแกนหลัก สรุปการสังเกตการณ์ได้

ดังนี้

- (1) ขั้นตอนการ/แบ่งมอบงาน/สื่ออุปกรณ์
  - การแบ่งมอบงานขาดผู้กระตุ้น
- (2) สถานที่/เวลา
  - ใช้เวลาก่อนเข้าสู่ประเด็นมากเกินไป
- (3) ขั้นตอนการจัดประชาคม
  - ดำเนินการตามขั้นตอนได้พอสมควร
- (4) บรรยากาศในการทำประชาคม
  - เป็นกันเอง ผู้ร่วมประชาคมไม่เครียด สนใจดี

- (5) ประเด็นเนื้อหา/สาระ
- ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
  - ผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนสูง ราคาขายต่ำ
  - ยาเสพติด
  - ขาดบุคลากรดูแลเด็กก่อนวัยเรียน
  - ด้านการเมืองไม่มีการรับรู้และสนใจความเดือดร้อนเท่าที่ควร
  - การอพยพแรงงานสู่เมืองใหญ่ ทำให้เกิดการว่างงาน
- (6) ผู้เข้าร่วมเวทีประชาคม
- ผู้ดำเนินการทำหน้าที่ได้ดี มีสาระ นำสู่ประเด็นได้ดี
  - ผู้ช่วย ผู้เขียนประเด็น จับประเด็นได้ดีและชัดเจน
  - ผู้เข้าร่วมมีการแสดงความคิดเห็นน้อย ยังไม่กล้าแสดงออกเท่าที่ควร

ข้อดีของการจัดทำเวทีประชาคม

- (1) เตรียมการดี
- (2) ดำเนินการตามขั้นตอน
- (3) บรรยากาศดี
- (4) ครอบคลุมเนื้อหาสาระ
- (5) ผู้ดำเนินการมีความตั้งใจและพยายามทำให้การทำงานประชาคมสู่เป้าหมาย

ข้อเสียของการจัดทำเวทีประชาคม

- (1) ขาดบุคลากรผู้กระตุ้น
- (2) ผู้เข้าร่วมยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
- (3) ใช้เวลาค่อนข้างนานในแต่ละประเด็น ทำให้การทำประชาคมขาดความ

สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

- (1) ใช้เวลาให้เหมาะสม
- (2) ความพร้อมของบุคลากร
- (3) ผู้เข้าร่วมการทำประชาคมควรมีส่วนร่วมมากกว่านี้